

Jaarverslag en jaarrekening 2020

Landschap Noord-Holland

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Verslag Raad van Toezicht	4
3	Directieverslag	7
	3.1 Doelstelling, missie en visie	7
	3.2 Covid19	8
	3.3 Doelrealisatie	9
	3.4 Risico's en onzekerheden	16
	3.5 Beleid 2021 en verder	17
	3.6 Financieel beleid en financiële resultaten	17
	3.7 Governance.....	22
	3.7.1 Organisatiestructuur	22
	3.7.2 Bezoldigingsbeleid Directie, Raad van Toezicht en medewerkers	25
	3.7.3 Gedragscode en richtlijnen	26
	3.8 Communicatie met belanghebbenden	27
	3.9 Verwachte gang van zaken	27
	3.10 Maatschappelijke aspecten van ondernemen	28
4	Jaarrekening	29
	4.9 Overige gegevens	57
5	Bijlagen	61
	5.1 Overzicht eigen terreinen in hectares	61
	5.2 Begroting 2021.....	64

1 Inleiding

Met dit jaarverslag blikken we terug op 2020. Een bijzonder uitdagend en soms ronduit moeilijk jaar waarin we ondanks de Coronacrisis aansprekende resultaten hebben geboekt die een mooie bijdrage leveren aan de invulling van de zeven ambities van Landschap Noord-Holland. Na deze inleiding doet onze Raad van Toezicht verslag van haar activiteiten in 2020.

In het Directieverslag geven wij onder andere inzicht in een aantal concrete projecten die wij in 2020 hebben afgerond. Een deel van deze projecten vindt u ook terug in het publieksjaaroverzicht 2020 dat op onze website is gepubliceerd. Tot slot doen wij verslag over de financiële resultaten in de jaarrekening over 2020.

Naast dit jaarverslag maken wij een inhoudelijk verslag van de resultaten die zijn geboekt met de activiteiten die betaald zijn met de jaarlijkse bijdrage van de provincie Noord-Holland voor het programma Betrekken bij Groen dat is gericht op de ondersteuning van ca 12.000 vrijwilligers in het groene domein. Naast de gelden van de provincie zijn wij voor de bekostiging van onze werkzaamheden zeer dankbaar voor de bijdragen van onze Beschermers en van de onmisbare Nationale Postcode Loterij.

2 Verslag Raad van Toezicht

Samenstelling Raad van Toezicht

Per 31 december 2020 bestaat de Raad van Toezicht van Landschap Noord-Holland uit vijf leden. In paragraaf 3.5.1 van het Directieverslag is een overzicht met de namen en nevenfuncties van de Raad van Toezicht-leden opgenomen.

Vergaderingen Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft in 2020 vier keer vergaderd in aanwezigheid van de directeur en de controller.

In deze vergaderingen heeft de Raad van Toezicht haar goedkeuring verleend aan:

- De jaarrekening en het inhoudelijk jaarverslag 2019.
- De berekening van de BSD score CBF inzake de directiebeloning.
- De begroting 2021.
- De aankoop van een perceel te gemeente Uitgeest, bekend onder sectie GA, nummer 132. Dit perceel ligt in de nabijheid van de Eendenkooi Van der Eng. In 2021 zal deze eendenkooi in eigendom van Landschap Noord-Holland komen.
- Het starten van onderhandelingen en overgaan tot aankoop van 5 ha grond in 't Zand.
- Het starten van onderhandelingen en overgaan tot aankoop van 14 ha grond in Callantsoog ter uitbreiding van het natuurgebied de Zandpolder.
- Het strategisch jaarplan 2021 en de daarin opgenomen grondaankopen.
- De benoeming van Mazars als accountant van Landschap Noord-Holland.
- De wisseling van het voorzitterschap van de Financiële Commissie. Per 1 januari 2021 is Jeroen Huisman benoemd tot voorzitter van deze commissie.
- De interne procedure voor het oprichten van Fondsen op Naam.
- Het interne protocol voor grondaankopen.

In deze vergaderingen heeft de Raad van Toezicht gesproken over:

- De stand van zaken van het strategisch jaarplan 2020.
- Financiële onderwerpen waarbij de Financiële Commissie terugkoppeling en advies geeft vanuit de commissievergadering.
- De diverse interne ontwikkelingen zoals het traject om te komen tot een nieuwe werkvorm van medezeggenschap en het effect van de Corona-maatregelen op de organisatie.
- De diverse landelijke en provinciale ontwikkelingen waar Landschap Noord-Holland mee te maken heeft.
- Het borgen van de integriteit van de leden van de Raad van Toezicht. Hiertoe is een "Code of Conduct" opgesteld die in de eerste vergadering van 2020 is vastgesteld en door alle Raad van Toezicht-leden ondertekend.
- De uitkomsten van de in 2019 gehouden externe SNL-audit en de vervolgacties.
- De aanpak van de kwaliteitstoetsing van het natuurbeheerproces en de manier waarop de Raad van Toezicht hierbij wordt betrokken.
- Het succes van de grondcampagne.
- Het rooster van aftreden en de in 2021 te starten wervingsprocedure vanwege het aflopen van de maximale zittingstermijn van de voorzitter en een lid van de Raad van Toezicht.

Vanwege de geldende Corona-maatregelen was het in 2020 niet mogelijk een veldexcursie voor de Raad van Toezicht te organiseren. Ook de zelfevaluatie heeft vanwege de geldende Corona-maatregelen niet kunnen plaatsvinden.

Ook in 2020 heeft voorafgaand aan de Raad van Toezicht-vergaderingen een vooroverleg plaatsgevonden met alleen de Raad van Toezicht-leden (zonder de aanwezigheid van de directeur). In dit overleg worden standpunten uitgewisseld over de agenda-onderwerpen van de aansluitende Raad van Toezicht-vergadering. Dit heeft de effectiviteit van de vergaderingen vergroot.

Commissies

De Raad van Toezicht werkt met een Financiële Commissie die in 2020 vier keer bijeen is gekomen. De Financiële Commissie bestaat uit twee vaste leden en één agenda lid en heeft als taak de Raad van Toezicht te adviseren ten aanzien van goedkeuring van de begroting, jaarrekening, periodieke financiële rapportages, het accountantsverslag en de managementletter. De bespreking van de jaarrekening 2019, het accountantsverslag en de managementletter heeft plaatsgevonden in aanwezigheid van de accountant. In 2020 is een selectietraject gehouden om tot aanstelling van een nieuwe accountant te komen die wordt belast met de controlewerkzaamheden over het boekjaar 2020. De selectiecommissie bestond uit de twee vaste leden van de Financiële Commissie, de directeur en de controller. Het voorgedragen accountantskantoor Mazars is in oktober 2020 door de Raad van Toezicht officieel aangesteld als accountant.

Daarnaast werkt de Raad van Toezicht met een remuneratiecommissie die bestaat uit de voorzitter en een lid Raad van Toezicht. De remuneratiecommissie voert jaarlijks het functionerings- en beoordelingsgesprek met de directeur.

Intern overleg

In 2020 heeft de voorzitter van de Raad van Toezicht frequent overleg gevoerd met de directeur. In dit overleg wordt de voortgang van lopende zaken besproken maar vindt ook afstemming plaats over het opstellen van de agenda van de Raad van Toezicht-vergaderingen. In het kader van de geldende systematiek heeft de remuneratiecommissie een functionerings- en beoordelingsgesprek met de directeur gehouden.

De ondernemingsraad van Landschap Noord-Holland had in 2019 te maken met het aftreden van een aantal leden, waardoor de bezetting is teruggelopen naar één lid (de voorzitter). Ondanks herhaalde oproepen gedurende het jaar heeft dat niet geleid tot het aantrekken van nieuwe ondernemingsraadleden. In goed overleg tussen betrokkenen is besloten een traject te starten om te komen tot een nieuwe werkvorm van medezeggenschap. Dit traject is in 2019 gestart. De voorzitter van de Raad van Toezicht heeft meegedacht over mogelijke werkvormen en hierover gesproken met de voorzitter van de ondernemingsraad in aanwezigheid van de directeur. In 2020 zijn in samenspraak met de medewerkers nieuwe vormen van medezeggenschap getest met ondersteuning van een daarin gespecialiseerd adviesbureau.

Oordeel van de Raad van Toezicht over de algemene gang van zaken in de stichting

De ontwikkeling van Landschap Noord-Holland tot een professionele organisatie is in 2020 verder doorgezet. Landschap Noord-Holland slaagt er steeds beter in op resultaat te sturen en marktgericht te werken. Er blijft mogelijkheid voor verdere verbetering, maar de organisatie als geheel is robuust en toekomstbestendig. Ook onder de druk die corona in 2020 op de organisatie heeft gezet bleef de organisatie naar behoren functioneren zoals blijkt uit zowel de maatschappelijke resultaten als het financiële resultaat.

De Raad van Toezicht is onder de indruk van de inhoudelijke resultaten die door de organisatie zijn behaald. Het directieverslag geeft hiervan een mooie samenvatting.

Vanuit zijn rol heeft de Raad van Toezicht deze ontwikkeling nauwgezet gevolgd en is ingenomen met het resultaat. Landschap Noord-Holland wordt geleid door een betrokken en deskundige directeur en gedragen door een goede ploeg van mensen die het mogelijk maken om met veel ambitie aan de toekomst van het Noord-Hollandse landschap te werken.

De Raad van Toezicht heeft het voorliggende jaarverslag en de voorliggende jaarrekening goedgekeurd. Ook heeft de Raad daarbij decharge verleend aan de directeur over het door hem gevoerde bestuur in 2020.

Heiloo, 23 juni 2021

Ineke van Hooff, voorzitter

Rosemarijn Dral

Jeroen Huisman

Fedde Koster

Rémon van Riemsdijk

3 Directieverslag

3.1 Doelstelling, missie en visie

Landschap Noord-Holland zet zich in om natuur, landschap, en hiermee samenhangende cultuurhistorie in de provincie Noord-Holland duurzaam te behouden en verder te ontwikkelen. Dit doen wij vanuit de overtuiging dat dit belangrijk is voor het welzijn van mens en natuur. Wij maken Noord-Holland mooier door samen met anderen natuur en landschap te ontwikkelen en te beheren. Landschap Noord-Holland is naast een natuur- ook een mensenorganisatie. Wij geven onder meer invulling aan die ‘mensen-kant’ van onze organisatie door rond de 4000 vrijwilligers te ondersteunen in hun werkzaamheden in natuur en landschap, maar ook door onze gebieden optimaal ‘beleefbaar’ te maken voor recreanten. Stichting Landschap Noord-Holland is een individuele rechtspersoon, gevestigd in Heiloo.

In ons meerjarenbeleidsplan 2017-2021 en de meerjarenplannen per afdeling hanteren wij de volgende zeven, voor onze organisatie vastgestelde, ambities:

1. Oppervlakte aan natuur vergroten
2. Groei van de biodiversiteit
3. Kwaliteit van openbaar groen vergroten
4. Landschap klimaatbestendig maken
5. Toekomst geven aan cultuurhistorisch erfgoed
6. Met mensen werken in het groen
7. Ontspanning bieden in natuurlijke omgeving

Statutaire doelstelling

In onze statuten is de doelstelling van onze organisatie als volgt vastgelegd;

Landschap Noord-Holland stelt zich als specifiek Noord-Hollandse organisatie ten doel met, door en voor de Noord-Hollandse bevolking natuur, landschap en de daarmee samenhangende cultuurhistorie in de hele provincie duurzaam te behouden en verder te ontwikkelen, vanuit de overtuiging dat dit in het belang is voor het welzijn van mens en natuur.

Missie en visie

“Samen maken we Noord-Holland mooier door landschap te ontwikkelen en te beheren.”

Landschap Noord-Holland wil ervoor zorgen dat mens en natuur zich ook in de toekomst thuis voelen in het veelkleurige Noord-Hollandse landschap en ervan kunnen genieten. Dat is hard nodig, want de natuur staat ook hier flink onder druk en de verscheidenheid aan planten- en diersoorten holt al decennialang achteruit. Het is onze opdracht bij te dragen aan stoppen van die terugloop.

We geven de natuur een stem. Met passie voor het landschap en oog voor zakelijkheid zetten we ons in voor een toekomstbestendige natuur die zichzelf kan blijven vernieuwen. Die de klimaatverandering kan doorstaan en de groeiende groep bezoekers rust kan blijven bieden in het drukke bestaan.

Vrijwilligersbeleid

Samenwerken met vrijwilligers is een kernpunt van onze organisatie. Dit blijkt uit onze missie waarin “samen” ook staat voor de vele duizenden vrijwilligers die zich inzetten voor natuur, landschap en erfgoed. Ook onze zesde ambitie uit ons meerjarenplan 2017-2021 “Met mensen werken in het groen” verwijst daarnaar. Onze afdeling “Betrokken bij Groen” is geheel gericht op het ondersteunen van de groene vrijwilliger. Middels een landelijke initiatief “Groene trainees” proberen we jongere mensen te interesseren voor ons (vrijwilligers)werk. In dit initiatief werken de groene trainees ook onderling samen. Na een enthousiaste start van een groep trainees gooide Covid roet in het eten en hebben we de “lichting 2020” in overleg met de trainees voortijdig beëindigd. In 2021 start er een nieuwe lichting na de zomer.

Het (meerjaren)beleidsplan Betrekken bij Groen dat wij samen met IVN Noord-Holland opstellen en dat de directeurs van het terreinbeheerdersoverleg (TBO) vaststellen, geeft richting aan de inzet van ons team Betrekken bij Groen. Van de doelgroepen “herstellers, tellers en vertellers” richt onze organisatie zich vooral op de eerste twee groepen en IVN op de laatste groep. Veilig kunnen werken is één van de belangrijke doelen. Voor de interne vrijwilligers, dat zijn de vrijwilligers die werken in onze eigen terreinen, geldt dat wij een gelijke verantwoordelijkheid hebben als voor onze medewerkers. Onze KAM-coördinator zorgt er, samen met de boswachter en team Betrekken bij Groen, voor dat vrijwilligers in staat zijn veilig te werken. Om dit te bereiken zorgen we voor veilig materiaal, adequate training en verzekeringen. In 2021 zal de laatste hand worden gelegd aan de herziening van ons vrijwilligersbeleid. Onderdeel daarvan is het vastleggen van de afspraken tussen de stichting en de vrijwilliger in een vrijwilligerscontract.

3.2 Covid19

Begin 2020 deed zich, ook door ons onvoorzien, Covid19 voor. In de loop van maart van dat jaar werd duidelijk dat deze pandemie ook effect zou hebben op onze stichting. Eerste zorg was om alle medewerkers veilig te kunnen laten werken. Wij hebben ons kantoor in Heiloo maar ook de decentrale werklocaties “Covid proof” ingericht. Dit ging gepaard met een drastische verlaging van het aantal werkplekken op deze locaties. In de tweede golf is kantoorwerk tot echt het meest minimale teruggebracht. Voor een aantal medewerkers is thuiswerken geen optie. Dit geldt met name voor de medewerkers van de Groenploeg. Hiervoor hebben we voor deze afdeling nog stringenter maatregelen getroffen waardoor het werk grotendeels doorgang kon vinden. Al het werk van de vrijwilligers is stilgelegd op de inzet van de weidevogelvrijwilligers na. Om de maatregelen met betrekking tot Covid te coördineren is een coronateam in het leven geroepen bestaande uit het hoofd bedrijfsvoering, de HR-adviseur, de KAM-coördinator, een gebiedsmanager en de directeur. Dit team overlegde circa elke twee weken.

Ook is er direct beoordeeld wat de mogelijke financiële consequentie zou kunnen zijn van deze pandemie. Onze zorg zat met name bij de inkomsten van de afdeling Groenploeg en Onderzoek & Advies. Hierover is ook gesproken met de Raad van Toezicht. In het begin van de pandemie hebben we een aantal geplande investeringen van de Groenploeg uitgesteld. Gedurende het jaar bleek dat er van een neergang in de opdrachten geen sprake was. Om mee te kunnen blijven bewegen in kosten mochten de inkomsten toch nog tegenvallen hebben we daar waar mogelijk ingezet op kortlopende arbeidscontracten.

Samen met de medezeggenschapsgroep hebben we van het onderwerp Covid19 een centraal gespreksonderwerp gemaakt met de medewerkers. We hebben nadrukkelijk oog voor de beperkingen van thuiswerken. Dit betreft m.n. het gemis aan interactie met de directe collega's. In een tweewekelijkse digitale “koffietijd” hebben we dit onderwerp besproken maar ook veel mooie projecten aan elkaar gepresenteerd. Centraal is ook ingezet op het optimaal faciliteren van een thuiswerkplek door bureaustoelen en extra beeldschermen ter beschikking te stellen. In het najaar van 2020 zijn wij begonnen met het verstrekken van een thuiswerkvergoeding in lijn met de Nibud-richtlijn.

Naar de toekomst toe zien wij geen grote negatieve effecten op onze bedrijfsvoering afkomen die Covid gerelateerd zijn. Zo is er geen sprake van donateurs die afhaken. Een mogelijk effect zou kunnen zijn dat klanten van Natuurlijke Zaken minder financiële ruimte krijgen om opdrachten te verstrekken. Omdat ze vanwege Covid gerelateerde kosten moeten bezuinigen op bijvoorbeeld groen onderhoud. Op dit moment zijn daarvoor nog geen concrete signalen. Om met dit mogelijke scenario rekening te houden, blijven we sturen op het kunnen sturen op arbeidslasten. Overall gezien heeft Covid geen significant effect gehad op het al dan niet bereiken op doelen die we ons hadden gesteld voor 2020.

3.3 Doelrealisatie

Hieronder geven wij per ambitie de hoogtepunten aan van onze inzet en de resultaten in 2020. In ons meerjarenplan zijn deze zeven ambities als richtinggevend voor ons handelen vastgelegd.

Ambitie 1 – Oppervlakte natuur vergroten

Belangrijke opdracht voor onze organisatie is het leveren van een bijdrage aan het afronden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in 2027. Op veel plaatsen in de provincie zijn wij bezig met het creëren van nieuwe aankoopkansen en ook het verzilveren van concrete opties. Dit zijn vaak processen van een lange adem. En als er dan kan worden “toegeslagen” is het van belang dat wij voldoende geld beschikbaar hebben om tot aankoop over te gaan. De succesvolle fondsenwervende campagne “Help ons 1.000.000 m2 nieuwe natuur aan te leggen” heeft onze aankoopkas aanzienlijk gespekt. Hieronder noemen wij een aantal concrete aankoopsuccessen.

Aankoop Eendenkooi Van der Eng bij Uitgeest

Al jaren beheren wij de Eendenkooi Van der Eng die ligt tussen Uitgeest en Castricum. De meeste gronden rondom de eendenkooi zijn al jaren in ons bezit, maar de eendenkooi zelf was eigendom van de gemeente Uitgeest. Wij huurden de eendenkooi van de gemeente. Omdat we wel veel geld en tijd investeren in het onderhoud van eendenkooi, was het fijn dat we de gemeente meekregen de eendenkooi aan ons te verkopen. Dit viel in goede aarde bij de gemeenteraad die in december 2020 instemde met de verkoop. In 2021 zal de officiële overdracht plaatsvinden. We hopen dat we er in 2021 weer excursies kunnen geven. De eendenkooi is historisch van groot belang, want in 2020 vierden we de 400ste verjaardag van deze kooi.

10,5 ha grond erbij verspreid over vier plekken in Noord-Holland

Een belangrijke ambitie van Landschap Noord-Holland is het vergroten van de oppervlakte natuur in Noord-Holland. Ons doel is het realiseren van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de vroegere ecologische hoofdstructuur. In december konden we ruim 10 ha aan onze eigendommen toevoegen. Het gaat om 1,5 ha bij ons natuurgebied Braakpolder/Maantjesland in De Gouw in West-Friesland. Verder konden we 1,4 ha toevoegen aan ons terrein bij de historische boerderij Cronenburg in Castricum. In de Ronde Hoep bij Ouderkerk aan de Amstel ging het om drie percelen met een totale oppervlakte van 3 ha en in de Klaas Hoorn- en Kijfpolder bij Akersloot aan het Alkmaardermeer 5 ha. Stuk voor stuk belangrijke puzzelstukjes bij het afronden en daarmee robuuster maken van onze natuurgebieden.

Groen in Schoorl wordt natuurgebied

Landschap Noord-Holland gaat 10,5 hectare in Schoorl beheren. Dit is de wens de Stichting Jelgersma van der Hoop. Deze werd opgericht in 1934 toen de dames Jelgersma en Van der Hoop landerijen schonken onder de voorwaarde dat deze nimmer van karakter mochten veranderen. Op de zoektocht naar een duurzame toekomst van de agrarische percelen in Schoorl, zocht de stichting contact met ons. Er wordt nu in overleg met onder meer de gemeente, provincie, en Hoogheemraadschap een plan gemaakt om de percelen samen met de omliggende bosjes om te vormen tot een prachtig natuurgebied waarbij we zoveel mogelijk rekening houden met de wensen van andere partijen. In 2020 vond bij de provincie besluitvorming plaats waardoor deze gronden worden ondergebracht binnen de NNN. Door deze begrenzing komt er geld beschikbaar voor inrichting- en beheer. In 2021 hopen wij een erfpachtcontract te kunnen tekenen met de Stichting Jelgersma van der Hoop.

Ambitie 2 – Groei van biodiversiteit

De biodiversiteit staat wereldwijd onder grote druk. Ook in Nederland is de tendens, op een beperkt aantal hoopgevende ontwikkelingen na, nog steeds negatief. Deze problematiek heeft een veel bredere aandacht gekregen doordat de overmaat aan stikstofdepositie op Natura2000-gebieden de Nederlandse economie tot een herbezinning dwong. De grootste uitdaging ligt bij de agrarische sector die landelijk gezien circa 50% van de stikstofuitstoot genereert. Fundamentele aanpassingen van deze sector zijn hoognodig maar politiek erg gevoelig. In 2020 stond het Malieveld een aantal maal vol met de trekkers van bozen boeren. Ook bij het provinciehuis in Haarlem lieten de boeren zich nadrukkelijk zien.

Groot herstelproject IJperveld vanwege stikstof

Ook onze gebieden hebben zeer te leiden onder de stikstofverbindingen (waaronder ammoniak) die hier via de lucht terecht komen. Daardoor komen bijvoorbeeld planten en dieren in het Natura2000-gebied IJperveld in het gedrang. Het gaat om de kwetsbare veenmosvegetaties met ronde zonnedaauw, orchideeën en andere bijzondere soorten. In 2020 begonnen de herstelwerkzaamheden die gefinancierd worden met geld van de Provincie Noord-Holland en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling. Om de veenmosrietlanden te herstellen, plaggen we de verruigde stukken en graven we elf petgaten uit. Zo krijgen gebiedseigen soorten weer een kans. Maar liefst 8,5 kilometer oever krijgt een natuurvriendelijke oeverbescherming. Afkalving van de oevers heeft een negatief effect op de waterkwaliteit. De ruimte achter de palenrij wordt waar nodig opgevuld met grond die vrijkomt bij het plaggen en graven. Het project loopt in 2021 door.

Schotten beschermen oevers Oosteinderpoel

Langzaam verdween ons natuurgebied Oosteinderpoel bij Aalsmeer in de Ringvaart. Letterlijk. Daar is nu een stokje voor gestoken. In samenwerking met Hoogheemraadschap van Rijnland zijn maatregelen genomen. De drassige veenoevers zijn beter beschermd, waardoor er meer water- en oeverplanten zullen groeien en de waterkwaliteit krijgt ook nog een impuls. We plaatsten houten schotten om de golfslag op de onbeschermden veenoevers tegen te gaan, waardoor deze niet meer losslaan. Achter deze vooroever ontstaat een ideale situatie voor water- en oeverplanten zoals fonteinkruiden, waterpest en vederkruid. In de schotten zitten openingen voor vissen. Het rustige water daar is ideaal als paai- en kiemgelegenheid en een veilige plek voor jonge visjes. Natuurgebied Oosteinderpoel bestaat uit een mozaïek van eilandjes en kreken. De veenweitjes in het gebied zijn betoverend mooi met wel vier soorten heide en grote en kleine veenbes.

Tapuiten beleven goed jaar in Helderse duinen

De tapuitenpopulatie in de Noordduinen bij Den Helder groeide in 2020 flink. Van 42 paar in 2019 tot 54 in 2020. En wat ons helemaal blij maakte, was de vestiging van enkele paartjes in de Grafelijkheidsduinen, waar ze jaren geleden verdwenen. Doordat er in de duinen veel stikstof terecht komt, veruigt de duinvegetatie. Daarom zijn er de afgelopen jaren natuurherstelmaatregelen uitgevoerd. Dit zorgde ervoor dat de konijnen zich op een redelijk niveau konden handhaven. Dat is belangrijk omdat tapuiten graag in verlaten konijnenholen broeden. Ook zijn tapuiten voor het zoeken van hun voedsel afhankelijk van kort gegraasde begroeiing. Ook het beschermen van nesten met een stukje kippengaas heeft geholpen. Werd in het verleden een flink deel van de nesten door vossen of marters leeggegeten, dankzij het stukje gaas is er geen nest verloren gegaan. De extra bescherming is hard nodig, omdat de tapuitenpopulatie in Nederland ernstig bedreigd wordt.

Ambitie 3 – Kwaliteit openbaar groen vergroten

Via ons bedrijfsonderdeel Natuurlijke Zaken bieden we onze expertise op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie tegen betaling aan bij externe partijen. Op die manier genereren wij mat onze kennis nog meer maatschappelijke winst. Het financieel rendement dat deze inzet oplevert wordt 100% ingezet om de realisatie van onze eigen maatschappelijke doelen mee te bekostigen. Daarmee genereert Natuurlijke Zaken eigenlijk dubbel maatschappelijk rendement!

Hoe meet je de kwaliteit van openbaar groen?

Meten is weten. De Gemeente Amsterdam heeft ecologische doelstellingen vastgesteld, zoals een goed functionerende ecologische structuur en biotopen met een voor stedelijke begrippen hoge biodiversiteit. Maar wat is eigenlijk de kwaliteit van dat groen en wat kan er beter aan het beheer van dat groen? Om die vraag te beantwoorden kreeg Natuurlijke Zaken de opdracht om met zeven ecologen 3400 locaties te bezoeken. Per locatie werd het biotooptype bepaald, de structuur, schuilmogelijkheden voor dieren en de ontwikkelingskansen van het groen. Ook noteerde de ecooloog de invasieve exoten zoals de Japanse duizendknoop, en bijzondere plantensoorten, zoals soorten van de Rode Lijst. De beheerders van de parken en groenstroken werden betrokken bij het proces. De eco-medewerker van de gemeente deelt zijn kennis over het gebied en onze ecooloog deelt zijn ecologische conclusies.

Groenploeg maait bermen ecologisch

De Groenploeg, onderdeel van Natuurlijke Zaken, heeft eind 2020 de aanbesteding natuurtechnisch (ecologisch) maaien gegund gekregen in Heiloo en Castricum. Het gaat onder andere om ecologisch onderhoud van wegbermen en natuuroevers. We maaien pas ná de bloeitijd, als de kruiden hun zaad hebben laten vallen. Ook laten we stukken staan voor overwintering van insecten. Voordat we gaan maaien inspecteren we of er beschermde flora en fauna aanwezig is. Daar maaien we dan omheen. Medewerkers van de Groenploeg voeren het maaisel af, zodat je meststoffen weghaalt en de kruidenrijke bloeiende soorten planten meer kans geeft. De Groenploeg maait zo veel mogelijk volgens de kleurkeur methode. Dit is maai-beheer volgens de richtlijnen van de Vlinderstichting en Stichting Groenkeur.

Gemeente Schagen huurt Groenploeg in voor herstel van kwelwater

De Groenploeg liet in 2020 bij Groote Keeten zien dat ze meer kunnen dan ecologische maaien. De gemeente Schagen riep hun hulp in voor het herstel van een moeras gevoed door kwelwater uit de naast gelegen duinen. Iedereen met een beetje verstand van natuurbeheer, weet dat kwelwater zorgt voor een bijzondere vegetatie met veel zeldzame planten waaronder parnassia en orchideeën. Er moest 900 m³ zand weggegraven worden die daar bij eerdere werkzaamheden per ongeluk terecht was gekomen. Met grote precisie heeft de Groenploeg het zand weggehaald tot op de oude laag. Het profiel is hersteld zodat de bijzondere vegetatie zich kan herstellen. De ecooloog van de gemeente was zeer tevreden met het resultaat.

Ambitie 4 – Landschap klimaatbestendig maken

Schone energie en natuur en landschap

Landschap Noord-Holland vindt het van groot belang alles te doen om een klimaatcatastrofe te vermijden en te voldoen aan Klimaatakkoord van Parijs. Door ons project “Omhoog met het Veen” en onze betrokkenheid bij het Innovatieprogramma Veen, hebben we veel kennis op het gebied van veenbehoud. De afbraak van veen draagt significant bij aan grote hoeveelheden klimaatgassen waaronder methaan in de atmosfeer. We waren dan ook betrokken bij de klimaattafel Veenweiden die voorafging aan het nationale Klimaatakkoord. Naast onze inzet op veenbehoud zijn we ook actief betrokken bij het maken van de Regionale Energie Strategieën. Samen met andere natuurbeheerders. Wij steunen de inzet op verduurzaming van de energievoorziening maar niet ten koste van natuur en waardevolle landschappen. We zijn druk met het overtuigen van overheden om zorgvuldig te zijn in de locatiekeuzes van zonneweiden en

windmolens. En bij de aanleg van zonneparken het omringende landschap en de natuur zoveel mogelijk te versterken.

Flinke financiële injectie Amsterdam Wetlands

In 2020 kreeg Amsterdam Wetlands een financiële injectie van het rijk en de provincie Noord-Holland. Ook kwam de Erfgoed Deal tot stand, een overeenkomst die tot doel heeft erfgoed in te zetten bij klimaatadaptatie, bij de energietransitie en in de omgang met stedelijke groei en krimp in een duurzamer Nederland. Hoe maak je bijvoorbeeld historische stads- en dorpskernen energieneutraal? Ook kwam er een proef tot stand voor de regionale koolstofbank waarmee grondeigenaren gefinancierd worden die waterpeilen verhogen om het veen te behouden en daardoor CO₂-uitstoot besparen. Amsterdam Wetlands is het grote aaneengesloten gebied van 12.000 ha tussen Amsterdam en Alkmaar. We hebben de ambitie om dit de komende jaren te verduurzamen, met meer prachtige natuur en toekomstbestendige landbouw. Wij trekken dit initiatief samen met Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Recreatie Noord-Holland.

Minder bodemdaling en rendabele landbouw?

Landschap Noord-Holland en Agrarische Natuurvereniging Water, Land & Dijken zoeken binnen het Innovatie Programma Veen naar oplossingen op het gebied van veenbehoud via twee sporen: met behoud van melkveehouderij door drukdrains en greppelinfiltratie toe te passen en veenbehoud met (natte) teelt van lisdodde, azolla en veenmos als alternatief voor veeteelt. Onder de titel 'Een gewaagd initiatief' verscheen de tussenrapportage over al het werk dat in het Zuiderveen en bij boer Elmer Kramer bij Assendelft gedaan wordt. Het verslag doet op een prachtige manier verslag van de veldproef en alle moeilijkheden die de onderzoekers ervaren. Ganzen die de lisdodde opeten, kunststof drukdrains die in elkaar gedrukt worden en azolla die het in een kas uitstekend doet maar in het veld als sneeuw voor de zon verdween. Het IPV is kortom een leerproces, waarbij de lessen met iedereen gedeeld worden in dit zeer leesbare verslag.

Wordt het Amstelmeer een Waddenbaai?

Zeespiegelstijging, verdrinkende wadplaten, zoute kwel, eventuele uitbreiding van de haven van Den Helder. Omdat er nogal wat speelt in het wadengebied, heeft de provincie Noord-Holland opdracht gegeven tot een scenariostudie voor het Amstelmeer. De studie, waarbij wij betrokken werden, laat zien wat er gebeurt met de landbouw, recreatie, woon- en leefklimaat als men kiest voor een bepaalde ontwikkeling op het gebied van natuurbeheer of waterhuishouding. Op korte en lange termijn. Deskundigen beschrijven vier scenario's: Groot-Amstelmeer (het meer wordt tweemaal zo groot), Waterspons (uitbreiding waterbergingen en in omgeving duurzame vormen van landbouw), Wereld van Kreken (natuur leidend waarbij niet alleen de hoofdkreken maar ook de zijkreken opnieuw worden ingericht voor natuur) en Waddenland (met een open Amstelmeerdijk en getij terug in het Amstelmeer). Voldoende stof om verder na te denken over de toekomst van dit gebied.

Ambitie 5 – Erfgoed in topconditie brengen

Renovatie Fort Veldhuis bij Heemskerk gestart

We hebben 70 gebouwen en andere objecten in eigendom en beheer. Van het prachtige Huis Leyduin tot een historisch grenspaaltje in een uithoek van een bos. Onze meest indrukwekkende monumenten zijn vier fortgebouwen uit de Stelling van Amsterdam. Behoud staat voorop en we hanteren daarbij het principe: behoud door ontwikkeling. Leegstand is niet goed, ook niet voor oude forten. In 2020 maakten we een begin met de renovatie van de buitenzijde van Fort Veldhuis bij Heemskerk. Daar werd veel grondwerk verricht om het renoveren van de gevels in een latere fase mogelijk te maken. Ook het beheer van het groen kreeg een impuls. Onze nieuw opgerichte Fortena vrijwilligersgroep ging daarmee aan de slag. Ze hanteren daarbij als uitgangspunt de uitkomsten van ons onderzoek naar de historische beplanting rond forten en liniedijken. Fort Veldhuis verhuren we aan de vrijwilligers van de Stichting Aircraft Recovery Group 1940-1945.

Fort Zuidwijkermeer wordt straks Kaasfort

Vlak bij het Noordzeekanaal ligt ons Fort Zuidwijkermeer. Het staat bekend om de bijzondere vleeskelders onder het massief betonnen gebouw. Vanuit dit fort werden andere forten van levensmiddelen voorzien. Voor Fort Zuidwijkermeer hebben we een bestemming gevonden samen met Bourgondisch Lifestyle, een kaas-affineur uit Beverwijk. De ruimtes in het fort zijn namelijk zeer geschikt voor het opslaan en laten rijpen van bijzondere kazen. De voorzieningen om dat mogelijk te maken, zijn nu aangebracht en de kazen zullen begin 2021 naar het fort gebracht worden. Liefst hadden we de herbestemming van het fort eerder afgerond, maar omdat een vergunning nog niet rond is, heeft het hele proces stilgelegen. Nu hebben we een tijdelijke vergunning, zodat alvast de kazen kunnen worden opgeslagen en rijpen. Zodra de vergunning definitief is kunnen er meer activiteiten plaatsvinden. Er is dan een prachtig rustig gelegen fort, behouden voor de toekomst.

Liniedijken krijgen aandacht die ze verdienen

De ruim 40 forten uit de Stelling van Amsterdam krijgen altijd veel aandacht en de liniedijken en andere verdedigingsobjecten tussende forten veel minder. Daar komt nu verandering in. Want landschappelijk en vanuit cultuurhistorisch oogpunt, zijn de liniedijken ook van groot belang als verbindende schakels tussen de forten. In opdracht van de provincie Noord-Holland deed Natuurlijke Zaken (onze zakelijke dienstverlener) onderzoek naar de staat van de liniedijken van de hele Stelling. Het huidige profiel van de dijk is vergeleken met het profiel bij de aanleg van de stelling rond 1900. Dit leverde een zeer interessant overzicht op. En wat blijkt, vooral aan de zuid- en westkant van de Stelling verkeren de liniedijken in slechte staat of zijn ze verdwenen. Om daar iets aan te doen, is er contact opgenomen met de eigenaren en een verbeteringsplan opgesteld van maatregelen om tussen 2021 en 2025 uit te voeren. Hier ligt ook een taak voor ons, omdat wij kilometers liniedijk tussen het Noordzeekanaal en Fort bij Krommeniedijk in eigendom hebben.

Ambitie 6 – Met mensen werken in het groen

Jongeren actief in natuurbeheer

Via onze koepelorganisatie LandschappenNL hebben wij deelgenomen aan een onderzoek om de betrokkenheid van jongeren bij de natuur te vergroten. In dit project hebben wij een 'Groen Traineeship' georganiseerd voor een groep jongeren om hen te laten ervaren en onderzoeken hoe het is om natuurbeheer te doen. De mogelijkheden onderzoeken van het vergroten van jongerenbetrokkenheid door het organiseren van een "Groen Traineeship". Vanwege de geldende Corona-maatregelen was het voor deze groep niet meer mogelijk om buiten te werken en hebben wij het besluit moeten nemen om het Traineeship vroegtijdig te stoppen. Met het beknopte advies dat deze groep aan ons heeft uitgebracht hopen wij in de toekomst, als de situatie is 'genormaliseerd', verder te kunnen. Het advies had betrekking op communicatie en bevatte het voorstel om periodiek een jongerenwerkdag te organiseren. Groene trainees zullen in 2021 weer aan de slag gaan bij het project "Het Groene Strand" dat gericht is op het weer natuurrijk maken van de Noordzeestranden langs de Nederlandse kust, ook in Noord-Holland.

Vrijwilligerswerk kon (een beetje) doorgaan

Onze afdeling Betreken bij Groen ondersteunt de vrijwilligers in 152 groepen verspreid over heel Noord-Holland. En in 2020 was alles anders, althans alles waar meer dan één persoon bij betrokken was. Vrijwilligerswerk is vaak een groepsactiviteit en door de corona-pandemie moest er anders gewerkt worden. Aangezien wij nauw betrokken zijn bij het werk van die duizenden vrijwilligers hebben we veel contact met hen gehad. Werk dat alleen of in kleine groepjes werd gedaan, zoals natuuronderzoek of de weidevogelbescherming, kon gelukkig doorgaan. Om de vrijwilligers te ondersteunen bij wat wél kon, werden protocollen opgesteld en bij het uitlenen van gereedschap ook schoonmaakmiddelen geleverd. Zo kon zoveel mogelijk werk toch uitgevoerd worden. Werkdagen met grote groepen en ook de Nationale Natuurwerkdag op de eerste zaterdag van november, konden helaas niet doorgaan. Ook de cursussen werden afgelast en daarom werd begonnen met het maken van filmpjes om uitleg te geven bij de uit te lenen machines.

Hoe ging het met de weidevogelbeschermers?

In 2020 beschermden 805 vrouwen en mannen 8717 legfels van boerenlandvogels in de weidegebieden. Het ging daarbij om de weidevogels Kievit (4187 nesten), grutto (1045 nesten), scholekster (2016 nesten) en tureluur (785 nesten) maar ook om andere soorten die in het boerenland broeden zoals graspieper en bergeend. Het aantal weidevogelbeschermers bleef vrijwel gelijk. Het tellen van patrijzen op Wieringen trok twintig nieuwe vrijwilligers. De gemiddelde leeftijd nam lichtjes toe naar 65 jaar. Het aantal jaren dat een vrijwilliger gemiddeld actief is nam iets toe naar 9 jaar. Dit geeft aan dat velen een goede binding hebben met het werk, hun weidevogelgroep of met een agrarische natuurvereniging. Er werden dit jaar relatief veel nesten leeggegeten door allerlei soorten zoogdieren en vogels. Door wildcamera's bij nesten te plaatsen, ontdekten we dat egels ook regelmatig een nest leegeten. In de jaren 2018 t/m 2020 is er een gebiedsdekkende provinciale inventarisatie van boerenlandvogels uitgevoerd en die zal moeten uitwijzen hoe Noord-Holland er momenteel voor staat.

Inspiratiedag Boerenlandvogels en Natuurdag

Op 6 februari bezochten 300 belangstellenden, die in hun werk met weidevogels te maken hebben, de Inspiratiemiddag Boerenlandvogels. Ze konden lezingen en workshops bezoeken in Theater De Vest in Alkmaar. De inspiratiemiddag was tegelijkertijd de start van het weidevogelseizoen. Er waren lezingen over zeven verschillende onderwerpen: rolverdeling tussen boer en vrijwilliger, terugloop aantal insecten op het boerenland, weidevogelmaatregelen in West-Friesland, overwinteringsplekken van onze weidevogels in de winter, de Wet natuurbescherming en predatoren, de sleutelfunctie van regenwormen en greppel plas-drassen. Raymond Zijp van het Clusius College werd aan het eind van de inspiratiemiddag gevraagd wat zijn bevindingen waren. Zijn reactie was: "We gaan in onze opleidingen meer aandacht besteden aan natuur inclusieve landbouw." Een hoopvolle afsluiting van een inspirerende dag. De Noord-Hollandse Natuurdag in december werd wegens corona helemaal digitaal verzorgd en is daarom terug te kijken.

Resultaten Betrekken bij Groenfonds

Ruim 100 vrijwilligersorganisaties klopten in 2020 aan bij het Betrekken bij Groen Fonds met een projectidee, bijna twee keer zo veel als in 2019! Projecten die de soortenrijkdom in onze provincie versterken én zoveel mogelijk doelgroepen en partners betrekken, kwamen voor een financiële bijdrage in aanmerking. De jury honoreerde in totaal zesendertig projecten met een bijdrage. De provincie Noord-Holland stelde in 2020 € 102.000 beschikbaar (was € 45.000). Mensen betrekken bij de natuur is het belangrijkste doel van het Betrekken bij Groen Fonds. Landschap Noord-Holland verzorgt de organisatie en de jury bestaat uit vertegenwoordigers van de natuurorganisaties in Noord-Holland. Op de website staat een overzicht van een aantal aansprekende projecten die in 2020 zijn gehonoreerd. Bijvoorbeeld een project voor de aanleg van ijsvogelwanden.

Ambitie 7 – Een natuurervaring binnen 15 km

Mensen ontdekken de natuur dichtbij huis

Iedereen die regelmatig in de natuur komt, heeft het gemerkt. Het was in 2020 druk in de duinen, bossen, buitenplaatsen en polders tijdens de corona-pandemie. Omdat andere uitjes zoals musea, sport of winkelen niet mogelijk waren, trok men de natuur in. Als voorbeeld: in 2020 werden maar liefst 17.000 routes van de website gedownload, tegen 13.000 in 2019. Regiomanager Frits Bekker: "We hebben op Buitenplaats Leyduin gezien dat er in 2020 veel meer wandelaars waren. We zijn daar echt heel blij mee. Fijn dat zo veel volwassenen en kinderen onze prachtige gebieden hebben ontdekt. Onze boswachters werden door deze nieuwe bezoekers vaak de oren van het hoofd gevraagd. De mensen waren vaak verbaasd over de schoonheid, zo dicht bij hun huis. Wel merken we dat we nog een taak hebben in het vertellen van de spelregels: op de paden blijven, hond aan de lijn, dat soort dingen. Als we goed uitleggen waarom deze regels gelden, komt het helemaal goed."

Ingangen Mariëndal nu beter te vinden

Natuurgebied Mariëndal bij Den Helder is een prachtig natuurgebied, grenzend aan de Donkere Duinen en de Noordduinen. Het bijzondere aan dit gebied is dat het voor een groot deel struingebied is. Je mag hier van de paden af, sterker nog, er zijn bijna geen paden. Het gebied staat bekend om de bijzonder bloemrijke vegetatie met veel bijzondere soorten. Ook de insectenwereld is er rijk en ook vogelaars komen hier aan hun trekken. Het gebied is via twee ingangen te betreden. In de loop der jaren begonnen deze ingangen echter te vervallen en bovendien zijn ze slecht zichtbaar vanaf de doorgaande weg en niet uitnodigend genoeg. Terwijl dit gebied in 2005 is ingericht mede voor recreatie met veel geld van lokale overheden. Om dit probleem op te lossen, zijn de ingangen van het terrein in 2020 helemaal nieuw ingericht. Door nieuwe bebording is de herkenbaarheid van Landschap Noord-Holland vergroot. Eén ingang is verplaatst naar een logischer plek. De verbetering van de toegangen is financieel mogelijk gemaakt door Stichting de Versterking en het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Zoek de dieren langs het Avonturenpad op de Overplaats

Op 2 juli openden boswachter Kees Perquin, Cok Milatz en konijn Bennie van speeltuin de Linnaeushof, samen met de kinderen Nikay en Mayla een nieuw Avonturenpad in Bennebroek. Kinderen kunnen hier op een speelse manier kennismaken met de natuur. Als ze van de parkeerplaats naar de speeltuin lopen, kunnen ze nu kiezen voor het Avonturenpad. Als ze goed zoeken, vinden ze langs het pad acht verschillende 'dieren' zoals een ree, eekhoorn, pad en bosuil. Hiermee worden kinderen uitgedaagd om goed om zich heen te kijken, want het ene dier kruipt over de grond en het andere zit hoog in een boom. En wie geluk heeft, komt misschien wel één of meerdere dieren in het ècht tegen. Financiële ondersteuning kregen we van Stichting de Versterking. Dit project kwam tot stand in samenwerking met Linnaeushof, de grootste speeltuin van Europa.

Natuurlijke Zaken ontwikkelde Fruittuin

In opdracht van de gemeente Castricum, die in het kader van de Nationale Boomplantdag graag een actie wilde organiseren met bewoners uit de wijk, hebben we een saai groen plantsoen in Akersloot omgetoverd tot een bloeiende tuin. In de tuin zijn talloze fruitbomen en -struiken, eetbare bloemen geplant en gezaaid en een wandelpad aangelegd. Bewoners kunnen straks fruit plukken in hun eigen wijk! Helaas ging de geplande opening op 18 maart 2020 niet door. Het plan en het ontwerp voor de fruitpluktuin hebben wij samen met de bewoners uit de wijk in Akersloot gemaakt. Bewoners hebben hun wensen kenbaar gemaakt en die hebben we meegenomen in het ontwerp. Zij wilden niet alleen een fruittuin voor eigen gebruik, maar de tuin moest ook een belangrijke voedselbron worden voor vogels en bijen. Natuurlijke Zaken, onze zakelijke dienstverlener heeft advies gegeven over welke soorten bomen, struiken en bloemen de bewoners het beste konden gebruiken.

Gebiedsvisie Groene Long

In 2020 hebben wij in samenwerking met onder andere onze partners in de Groene Combinatie gewerkt aan een gebiedsvisie voor de Groene Long. Dit is het groene gebied tussen het Noordzeekanaal en Alkmaardermeer en Beverwijk/Castricum en Zaandam/Krommenie. In dit gebied speelt al lange tijd de discussie over de mogelijke aanleg van een verbinding tussen de A8 en A9. In de gebiedsvisie nemen wij verschillende aspecten zoals recreatie, mobiliteit en energietransitie mee. Dit traject maakt onderdeel uit van het project Amsterdam Wetlands waarbinnen Recreatie Noord-Holland aan een Recreatief Grid voor het hele gebied 'Amsterdam Wetlands' werkt. De gebiedsvisie Groene Long is één van de gebiedsgerichte pilots waarmee de concrete mogelijkheden binnen dit grid worden verkend. De gebiedsvisie Groene Long verwachten wij in het tweede kwartaal van 2021 definitief gereed te hebben.

3.4 Risico's en onzekerheden

Stichting Landschap Noord-Holland is zich bewust van de financiële, juridische en imago technische risico's die met haar activiteiten gepaard gaan. Met risicomanagement zetten wij ons in om deze risico's systematisch te bewaken. Ondanks dit bewustzijn werkt de stichting aan een continu proces om risico's steeds beter in kaart te brengen en te minimaliseren. In aankomend boekjaar zal een uitgebreide risico analyse verdere diepgang geven aan deze doelstelling. De stichting is bereid op basis van de huidige maatregelen en procescontroles deze risico's te nemen en voorziet hieruit geen directe negatieve gevolgen. In het boekjaar 2020 hebben zich geen risico's voorgedaan die een materiële impact hadden op de organisatie, naast de ontwikkelingen rond de coronamaatregelen die eerder in het document zijn behandeld.

Reputatie- en of financiële schade zijn de risico's met de grootste consequentie op continuïteit van de organisatie. De stichting is van mening dat met name financiële risico's afgedekt zijn tot een niveau waarop zij het voortbestaan van de stichting niet in gevaar kunnen brengen. Daarnaast is de stichting van mening dat reputatieschade beperkt moet zijn in verband met een adequate communicatie naar belanghebbenden. Reputatieschade kan bijdragen aan een terugloop van beschermers en terughoudendheid bij externe financiers.

Beleid

Stichting Landschap Noord-Holland deelt op het provinciale niveau met verschillende partijen gemeenschappelijke belangen, zoals het behoud van natuur, herstellen van cultureel en historisch erfgoed en het actief participeren in bredere vraagstukken rond duurzaamheid en natuurontwikkeling. Soms is er in dit speelveld sprake van tegengestelde belangen bijvoorbeeld in contact met particuliere grondeigenaren of agrarische ondernemers. Stichting Landschap Noord-Holland kiest in die gevallen in beginsel voor een constructieve benadering gericht op het vinden van een breed gedragen oplossing. Daar waar noodzakelijk worden ook grenzen gesteld om hierbij actief te benadrukken binnen welke context stichting Landschap Noord-Holland opereert.

Verzekeringen

Stichting Landschap Noord-Holland bezit grond en onroerend goed die middels opstaldekking adequaat zijn verzekerd; de materiële bezittingen bestaan daarnaast uit de inventaris van het kantoorpand die is verzekerd tegen brand en diefstal, inclusief eventuele gevolgschade. Voor de personeelsleden, eventuele stagiairs of zzp-ers is bovendien een werknemersschadeverzekering en voor de bestuursleden is een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten.

Voorkomen van Fraude

Functiescheiding, inkoopprocedures, regelingen voor mandatering en projectbegrotingen, nacalculaties en evaluaties zijn bedoeld om fraude te voorkomen. Stichting Landschap Noord-Holland heeft haar AO/IC op een dusdanige wijze ingericht dat de risico's op fraude zijn geminimaliseerd. Daarnaast sturen wij op een open cultuur waarin collega's elkaar aanspreken op gedrag en werkwijzen; niet op basis van wantrouwen maar ter optimalisatie van het eigen werk en de controle hierop. In 2020 hebben wij een nieuwe functie gecreëerd voor een "bedrijfseconomisch medewerker". Deze functionaris heeft als centrale opdracht toe te zien op de adequate naleving van administratieve protocollen die ingericht zijn om ongewenst handelen te voorkomen. Deze protocollen worden in 2021 op een aantal punten verder aangescherpt naar aanleiding van de inhoud van de eerste managementletter van onze nieuwe accountant Mazars.

Binnen 2020 is specifiek aandacht besteed aan:

Automatisering

Samen met een aantal provinciale Landschappen maakt stichting Landschap Noord-Holland gebruik van de diensten van een professionele aanbieder van automatisering; Axians. Met dit laatste borgen wij de betrouwbaarheid en continuïteit van de kantoorautomatisering, samen met de digitale, fysieke en organisatorische beveiliging van de systemen.

Reputatieschade

Een transparante handelswijze en communicatiestrategie zijn essentieel voor de geloofwaardigheid en reputatie van stichting Landschap Noord-Holland. Intern loopt die via verschillende overlegcircuits, intranet en diverse nieuwsbrieven. Extern gebruiken wij onze website, social media, ons tijdschrift en jaarpublikaties om andere partijen te informeren en te betrekken.

Arbeidsomstandigheden

Arbo, veiligheid en duurzaamheid zijn structurele aandachtspunten binnen stichting Landschap Noord-Holland. Jaarlijkse herhalings van BHV en EHBO-trainingen, opvolgingen in VCA+ dragen bij aan deze aspecten. Periodiek wordt een risico- en inventarisatie en –evaluatie gehouden om aandachtsgebieden te signaleren en te adresseren.

3.5 Beleid 2021 en verder

Voor 2021 is een strategisch jaarplan opgesteld. In dit jaarplan zijn in tegenstelling tot het plan voor 2020 ook de belangrijkste interne projecten opgenomen. De externe projecten voor 2021 betreffen een uitwerking van het meerjarenbeleidsplan 2017-2021 en maken concreet hoe wij invulling geven aan de zeven ambities die eerder in dit directieverslag zijn genoemd. De externe projecten zijn qua inhoud geheel in lijn met de doelen van het meerjarenbeleidsplan.

Voor de interne projecten ligt een belangrijk accent op samenwerken:

1. Waar staan wij voor?

Inhoudelijk kompas – gedeelde visie op grotere maatschappelijke vraagstukken. Wij hebben zeven ambities als organisatie maar op een aantal wezenlijke thema's is een meer gezamenlijk en gedeeld inhoudelijk kompas zeer gewenst. In 2021 maken wij ons kompas voor de landbouw af en zullen wij een kompas ontwikkelen voor het onderwerp fauna.

2. Hoe gaan we met elkaar om?

Waarden, spelregels, omgangsvormen ("sociaal kompas") – wat vinden we fijn qua samenwerken. Aan welke normen houden we ons en hoe verhoudt dat zich tot onze kernwaarden?

3. Hoe werken we?

Hoe zorgen we ervoor dat we op een eenduidige wijze ons werk aanpakken. We gaan het gesprek aan en maken afspraken over: projectmatig werken en procesmatig werken. Ook ontwikkelen we een gezamenlijke aanpak die leidt tot meer netwerkbewust werken.

Andere in het oog springende interne projecten zijn het uitvoeren van een ronde van Functiebeschrijving & -waardering, het ontwikkelen van een nieuwe methodiek van voeren van functionerings- en beoordelingsgesprekken. De migratie naar een nieuw IT-platform zal in 2021 worden afgerond en er zal middels trainingen gezorgd worden voor een optimale acceptatie binnen de organisatie.

In 2021 kan tevens een nieuw meerjarenbeleidsplan voor de periode 2022-2026 worden opgesteld en een bijpassende meerjarenbegroting.

3.6 Financieel beleid en financiële resultaten

Stichting Landschap Noord-Holland heeft het boekjaar van 2020 afgesloten met een batig saldo van € 3.588.000,-. Dit saldo is grotendeels tot stand gekomen vanuit nalatenschappen (€ 4.154.000,-) en extra fondsenwervende (€ 504.000,-) acties. Daarnaast heeft de stichting € 1.190.000,- van haar reserves aangesproken voor de verschillende doelstellingen waaraan deze zijn gelabeld. Aankoop van natuurgronden, renovatie van cultuurhistorisch erfgoed en gebiedsontwikkeling.

De extra inkomsten uit nalatenschappen en extra fondsenwervende acties zijn geen structurele inkomsten voor stichting Landschap Noord-Holland. Uiteraard vormen zij hierom geen onderdeel van de reguliere begroting en zijn deze inkomsten bestemd om in de toekomst de uitgebreide ambities van de stichting verder vorm te geven.

De inkomsten uit Natuurlijke Zaken (€ 196.000, -) vormen een onderdeel van het batig saldo van de stichting en vormen zowel in het verleden als in de toekomst een belangrijke bijdrage aan de doelstelling.

Doelbestedingspercentage, kostenpercentage fondsenwerving en kostenpercentage beheer en administratie

	<u>Werkelijk 2020</u>	<u>Begroot 2020</u>	<u>Werkelijk 2019</u>
Bestedingen aan doelstellingen / totale baten	55,9%	68,5%	76,6%
Bestedingen aan doelstellingen / totale lasten	79,3%	69,7%	81,9%
Kosten eigen fondsenwerving / baten eigen fondsenwerving	6,2%	40,8%	17,2%
Kosten beheer en administratie / totale lasten	16,6%	19,1%	14,9%
Wervingskosten / totale lasten	4,1%	7,4%	3,2%
Wervingskosten / totale baten	2,9%	7,2%	3,0%

De belangrijkste bronnen van inkomsten voor de werkorganisatie zijn inkomsten vanuit subsidieverleners (provinciaal en landelijk) en donateurs. Een risico voor de stichting is dat structurele subsidies wegvallen in de toekomst. Deze ontwikkelingen hebben voortdurend de aandacht waarbij gestuurd wordt op een organisatie die in beginsel in staat is om daar waar noodzakelijk mee te bewegen met deze ontwikkeling. De jaarlijkse bijdrage van de Nationale Postcode Loterij die via LandschappenNL aan stichting Landschap Noord-Holland wordt overgemaakt is een belangrijke inkomstenbron. De relatie met de Nationale Postcode Loterij is naar onze mening uitstekend.

Marktomzet binnen onze afdelingen van Natuurlijke zaken zijn een uitdaging die om continue sturing vraagt. Zowel de inrichting van deze afdelingen als ook de organisatorische eenheden kunnen adequaat meebewegen met tegenvallende resultaten. Als stichting houden we grip op de uitgaven door een planning- en control cyclus die eraan bijdraagt dat adequaat kan worden gestuurd op het feit dat middelen worden toegekend in lijn met de vastgestelde begroting en projectplannen. Dit systeem volgt gedurende het jaar deze activiteiten.

Groenploeg

De afdeling Groenploeg heeft binnen de afgelopen boekjaren een goed resultaat behaald. De omzet ligt in realisatie hoger dan begroot.

Voor 2021 is de verwachting dat de positieve opbouw van de omzet door zal ontwikkelen richting € 1.785.000, -. Deze opgave wordt onderbouwd met een stevig gevulde basisportefeuille in opdrachten. Het risico van een tegenvallende omzet tot een ondergrens van ongeveer € 1.350.000 kan worden opgevangen door een flexibele schil van medewerkers. Bij een omzet onder deze € 1.350.000, - vormen de vaste contracten een te groot beslag op de kosten waardoor een vorm van rendement op werk niet meer is te realiseren. De additionele omzet wordt met name gerealiseerd door inleners of krachten met een tijdelijk contract, passend binnen de mogelijkheden van onze CAO. Op dit moment zijn er nog geen effecten merkbaar binnen de markt en bij (grotere) opdrachtgevers. In de loop van 2021 zal moeten worden gezien in hoeverre economische krimp een gevolg heeft op potentiële, met name nieuwe, opdrachtgevers.

Onderzoek en Advies

Binnen de afdeling Onderzoek en Advies is de lijn tussen omzet en het nettorendement minder groot dan bij de afdeling Groenploeg. Dit betekent dat bij tegenvallende projectresultaten dit resultaat direct kan leiden tot een negatieve bijdrage. Twee belangrijke onderdelen verdienen dan ook extra aandacht binnen het boekjaar 2021;

- Additionele acquisitie op alle deelgebieden binnen de afdeling. Op dit moment worden nog niet alle onderdelen van de afdeling optimaal benut in relatie tot de mogelijkheden van de markt. Daarnaast moet binnen de aangenomen werken worden gezocht naar rendementsverbetering. Met name kostenbeheersing maar ook commerciële slagkracht in prijsvorming vormen hierbij een rol.
- Strakke sturing op lopend werk. Productiviteit is het belangrijkste stuurmiddel om projecten met een adequaat rendement af te sluiten.
- Tariefmaximalisatie zonder opdrachtverlies.

Op dit moment zijn er nog geen effecten merkbaar binnen de markt en bij (grotere) opdrachtgevers. In de loop van 2021 zal moeten worden gezien in hoeverre economische krimp een gevolg heeft op potentiële, met name nieuwe, opdrachtgevers en overheden.

Gebieden

Binnen de afdeling Gebieden is op operationeel niveau de begroting op orde. Risico's zitten met name in het adequaat sturen op begrotingsonderdelen door het jaar heen. Naast de operationele begroting is er ook behoefte aan investeringen op lange termijnonderdelen. Voor dit laatste, waaronder bijvoorbeeld aanpassing/vervanging van bebording binnen onze gebieden valt, is onvoldoende ruimte binnen de operationele begroting.

De stichting verwacht dat het begrote tekort binnen de afdeling Gebieden voor nu geen structureel karakter kent. In de komende jaren zal moeten worden gezien hoe realistisch het is dat dit organisatieonderdeel zijn dekking volledig zelf kan realiseren. Dit ook in lijn met de lopende discussies rond de vergoeding van SNL.

De organisatie zal zich ook terdege moeten buigen over de totale inzet vanuit de inkomsten NPL. Aangezien de toekenning telkens voor een periode van jaren is, kan deze inkomstenstroom worden verminderd of wegvallen.

Marketing en Communicatie

Binnen de afdeling Marketing en Communicatie speelt met name de terugloop van donateurs op zowel particulier als zakelijk vlak een belangrijke rol. Een nieuwe fondsenwervende strategie die gestart is in 2020 zal een positieve bijdrage moeten leveren in de inkomsten van donateurs.

Binnen Marketing en Communicatie is rekening gehouden met extra financiële mogelijkheden om de bestaande basis van beschermers op niveau te houden. Daarnaast zal er strategische inzet zijn op de ontwikkelingen in de markt van particuliere giftgevers, waaronder meer inzetten op actiematige donaties.

Met name het succes van deze strategie is van belang voor een solide bijdrage vanuit donateurs voor de primaire doelstellingen van de stichting.

Betrekken bij Groen

Binnen deze afdeling is sprake van structurele bijdragen vanuit het gelijknamige programma. Deze subsidie vormt samen met de bijdrage uit de NPL het vaste bestaansrecht van deze afdeling. Naast deze structurele subsidies is jaarlijks sprake van minder structurele subsidiestromen gekoppeld aan de doelstellingen binnen het programma. Wegvallen of tegenvallende mogelijkheden hierbinnen kunnen een risico vormen voor negatieve bijdrage. Continue monitoring middels de diverse rapportages is noodzakelijk. Bij tegenvallende cijfers zullen vaste medewerkers productief gemaakt moeten worden binnen overige afdelingen (intern of extern) om de kostendruk te minimaliseren.

Overhead

Kostenbeheersing is een primair doel binnen deze afdeling. Begrotingsresultaat van afzonderlijke afdelingen hangt nauw samen met binnen de Overhead gestelde doelen.

Bij tegenvallende resultaten binnen de organisatie kunnen binnen deze afdeling op een aantal posten uitgaven worden uitgesteld of bevroren. Hierbij valt te denken aan investering op ICT-niveau, opleidingen en externe advisering en inhuur.

Algemeen – Balans & Liquiditeit

De verhoudingen binnen de balans zijn positief. De vreemd vermogen positie wordt versneld ingelost. Op dit moment zijn alle gelden van de organisatie liquide of geïnvesteerd in activa. Solvabiliteit (83%) en liquiditeit (6+) van de organisatie zijn onveranderd goed. Op dit moment houdt de stichting al haar middelen liquide. Investerings worden gedaan vanuit de liquide middelen en niet met additioneel vreemd vermogen. De Stichting is voornemens in aankomend boekjaar het beleggingsstatuut te herzien en een deel van het liquide vermogen voor middellange- tot lange termijn vast te leggen.

Reserves

De algemene- en bestemmingsreserves worden ingesteld door de Raad van Toezicht op voorspraak van de directie. Het doel van de bestemmingsreserves wordt door het bestuur bepaald en door de Raad van Toezicht goedgekeurd. Uitgangspunt is en blijft dat de Raad van Toezicht alle stortingen en onttrekkingen van de reserves moet autoriseren.

Het is de wens van Stichting Landschap Noord-Holland deze mutaties al in de begroting op te nemen.

Reserves en voorzieningen

Het belangrijkste onderscheid tussen reserves en voorzieningen is dat reserves tot het eigen vermogen van de stichting behoren en zijn dus in principe vrij aanwendbaar. Er ligt geen oorzaak uit het verleden aan ten grondslag met financiële gevolgen in de toekomst. De besteding vindt wel in de toekomst plaats, maar wanneer, waarvoor en hoeveel is in basis vrij door de Raad van Toezicht te bepalen.

Voorzieningen zijn onderdeel van het vreemd vermogen omdat zij gevormd zijn om (toekomstige) verplichtingen na te komen. De oorzaak ligt bij gebeurtenissen in het verleden.

Continuïteitsreserve

Deze reserve is ingesteld om de financiële risico's van de stichting op korte en middellange termijn af te dekken en heeft daarmee tot doel te waarborgen dat de Stichting haar doelstellingen in de toekomst kan blijven uitvoeren. In overeenstemming met de CBF-norm wordt 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie als maximum gehanteerd. In het verleden is de gewenste omvang vastgesteld op 10% van de gemiddelde begrote baten voor de komende vier jaren dit komt neer op €3.700.000,-.

Het streven naar een gewenste waarde binnen deze reserve is een moeizaam uitgangspunt. Beter is het om een minimum saldo van de continuïteitsreserve als uitgangspunt te hanteren.

Binnen meer commerciële organisaties is het weerstandvermogen tussen de 20% en 25% van het balanstotaal. Deze reserve wordt gezien als het weerstandsvermogen van de Stichting en er wordt een minimumniveau van 25% van het balanstotaal gehanteerd.

Bestemmingsreserve

Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door de Raad van Toezicht expliciet een bepaalde bestemming is gegeven. Deze bestemming kan ook door de verstrekker van deze middelen zijn vastgesteld. De bestemmingsreserve doelbestedingen en de bestemmingsreserve beheer gebieden zijn hier een voorbeeld van.

De omvang van deze reserve wordt bepaald door de door het bestuur specifiek benoemde en door de Raad van Toezicht goedgekeurde maar nog niet geëffectueerde onttrekkingen passende binnen de doelstelling van de stichting. Deze reserve is geen verplichting.

Bestemmingsreserve doelbesteding

Onder de bestemmingsreserve doelbesteding vallen:

- Reserve groot onderhoud vastgoed
- Reserve Terreinbeheer (non-cyclisch)

Bestemmingsreserve beheer gebieden

De omvang van deze reserve wordt bepaald door de ontvangen gelden voor het beheer van specifiek benoemde gebieden voor de lange termijn (gemiddeld 30 jaar).

Bestemmingsreserve in erfpacht uitgegeven vastgoed

Deze reserve is gevormd vanuit de ontvangen bedragen voor de opstallen op de in erfpacht uitgegeven grond, zodat de Stichting haar recht van eerste koop zonder meer kon uitoefenen. Deze reserve is geen verplichting. De maximale hoogte van deze reserve is niet vastgesteld. De hoogte wordt gekoppeld aan de waarde van ontvangen bedragen voor die opstallen met een hoog monumentaal/cultuurhistorische waarde. Deze bepaling vindt plaats door het bestuur en wordt geëffectueerd door de Raad van Toezicht.

Bestemmingsfonds

Het bestemmingsfonds is altijd door derden bepaald en wordt gevormd door giften die zijn ontvangen naar aanleiding van acties met een specifiek doel. De Raad van Toezicht kan geen wijziging in de aanwending voorstaan tenzij de verstrekkende (derde) partij dit heeft goedgekeurd.

Het bestemmingsfonds is altijd door derden bepaald en wordt gevormd door giften die zijn ontvangen naar aanleiding van actie met een specifiek doel. De hoogte wordt dan ook direct beïnvloed door deze ontvangsten.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn vermogensbestanddelen die een schatting geven van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden per de balansdatum min of meer onzeker zijn en die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaand aan die datum.

Voor alle soorten voorzieningen geldt de zogeheten causaliteitseis, dat wil zeggen dat er een oorzakelijke samenhang moet zijn met een gebeurtenis of met het bedrijfsgebeuren in de periode voorafgaande aan de balansdatum. Toevoeging aan en vrijval van voorzieningen vinden plaats ten laste, respectievelijk ten gunste van de exploitatie (dus niet via resultaatbestemming, zoals bij de reserves), terwijl onttrekkingen plaatsvinden door de aanwending rechtstreeks ten laste van de voorziening te brengen (dus niet via de exploitatie)

Bij een voorziening gaat het dus om het kwantificeren van verplichtingen en risico's. Vandaar ook dat voorzieningen niet tot het eigen vermogen worden gerekend. Op dit moment houdt de stichting geen materiële voorzieningen aan.

3.7 Governance

3.7.1 Organisatiestructuur

De organisatie wordt geleid door één directeur. De directeur/bestuurder is verantwoordelijk voor de opstelling van het beleid en de uitvoering van het werk zoals neergelegd in het Meerjarenbeleidsplan (MBP) en de daarmee verbonden jaarlijkse afspraken bij de vastgestelde begroting. De directeur is daarbij gebonden aan het directiestatuut.

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het door de directeur gevoerde beleid. De leden van de Raad van Toezicht vervullen hun toezichtstaak voor vier jaar met mogelijkheid tot verlenging. Er is een rooster van aftreden vastgesteld.

Ter voorbereiding van de vergaderingen van de Raad van Toezicht functioneert een Financiële Commissie bestaande uit twee leden van de Raad van Toezicht. De voorzitter van de RvT is agenda lid van deze commissie. De Financiële Commissie bereidt de financiële onderwerpen voor ten behoeve van een effectieve bespreking in de Raad van Toezicht en adviseert de Raad van Toezicht. De directeur brengt de conceptnotities in en geeft toelichting en verantwoording op en over de gemaakte keuzes. Aandacht behoevende kwesties of noodzakelijke afwegingen worden in de Financiële Commissie (voor)besproken. Ook is er tijd om van gedachten te wisselen en een gezamenlijk beeld te vormen over het korte - en lange termijn financiële beleid van Landschap Noord-Holland.

Uiteindelijke besluiten en goedkeuringen m.b.t. de financiële onderwerpen worden genomen in de Raad van Toezicht.

Het functioneren van de directeur wordt jaarlijks geëvalueerd door de Raad van Toezicht. De voorzitter plus een lid uit de Raad van Toezicht (remuneratie commissie) houden de jaarlijkse functioneringsgesprekken en het jaarlijkse beoordelingsgesprek met de directeur.

Onderdeel van de controle op toezicht, bestuur en uitvoering vormt ook een zelfevaluatie van de Raad van Toezicht. Deze op te stellen evaluatie zorgt voor een betrouwbaar beeld over het functioneren en effectiviteit van haar leden en samenwerking en biedt aanknopingspunten voor verbeteringen in het functioneren en de werkwijze van de Raad van Toezicht. Eén keer per twee jaar wordt de zelfevaluatie van de Raad van Toezicht begeleid door een onafhankelijke partij.

Dit is in de statuten van de organisatie vastgelegd.

Organogram

Hieronder is een organogram van de organisatie opgenomen.

Samenstelling Directie

Hieronder zijn de naam en nevenfuncties van de directeur weergegeven.

Directie	
Naam	Nevenfuncties
Ernest Briët, directeur	<ul style="list-style-type: none"> • Lid CAO-overleg Bos en Natuur namens LandschappenNL • Lid landelijke Regiegroep Veenweiden namens LandschappenNL • Bestuurslid Rotary Alkmaar-Bergen (tot juni 2020 voorzitter)

Samenstelling Raad van Toezicht

Per 31 december 2020 bestaat de Raad van Toezicht van Landschap Noord-Holland uit vijf leden.

Hieronder zijn de namen en de relevante nevenfuncties van de Raad van Toezicht-leden weergegeven. In 2020 hebben geen wisselingen in de Raad van Toezicht plaatsgevonden.

Naam	Nevenfuncties
Ineke van Hooff, voorzitter	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter Raad van Bestuur Kwintes • Voorzitter Bestuur Vereniging Valente • Voorzitter Bestuur Stichting Valente
Fedde Koster, lid	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurslid JP Kuiper Fonds • Penningmeester Raad van Toezicht De12landschappen • Penningmeester Raad van Toezicht Stichting Texels Museum • Lid beleggingscommissie Nationale Monumenten Organisatie • Penningmeester Raad van Toezicht LandschappenNL
Jeroen Huisman, lid	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurder van Bjust BV • Programmamanager zorginnovatie Noord-Holland Noord • Voorzitter Stichting Felix voor het goede doel
Rosemarijn Dral	<ul style="list-style-type: none"> • Wethouder en locoburgemeester in de gemeente Oostzaan • Voorzitter van het algemeen bestuur OVER-gemeenten • Voorzitter van het dagelijks bestuur OVER-gemeenten • Bestuur platform hoogspanning • Lid van het algemeen bestuur ODijmond • Lid van de regioraad Vervoerregio • Lid van de rekeningcommissie Vervoerregio • Lid van de bezwaarschriftencommissie Vervoerregio • Lid van de klankbordgroep OV Vervoerregio • Lid bestuur van de bestuurdersvereniging VVD Noord-Holland • Lid BRS (Bestuurlijke Regie Schiphol)
Rémon van Riemsdijk	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurder van Advidi • Bestuurder van Blue Dot BV • Toezichthouder BlueMagenta Investments BVBA

3.7.2 Bezoldigingsbeleid Directie, Raad van Toezicht en medewerkers

Directie

De werkorganisatie van Landschap Noord-Holland wordt geleid door een directeur-bestuurder. Landschap Noord-Holland neemt deel aan de Raam CAO Bos & Natuur en heeft een eigen ondernemersdeel met de bijbehorende salaristabellen. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt Landschap Noord-Holland mede de 'Regeling beloning directeuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht'. Deze regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij Landschap Noord-Holland vindt plaats door de Raad van Toezicht. Dit leidt tot een zogenaamde BSD-score van 455 punten met een maximaal jaarinkomen van € 142 (1 fte/12 mnd.).

De voor de toetsing, aan de geldende maxima, relevante werkelijke jaarinkomen van de directie bedroeg (2020 in EUR/1fte/12mnd) € 106.000,-. Deze beloning blijft binnen het maximum van € 142.000,-. Het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingen, de werkgeversbijdrage pensioen, en de overige beloningen op termijn bleven (voor de directeur, met een bedrag van € 143.000,-) binnen het in de regeling opgenomen maximum bedrag van € 169.000,- per jaar. De belaste vergoedingen/bijtellingen, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen.

Dienstverband	Directeur	
	Onbepaalde tijd	Onbepaalde tijd
	2020	2019
Aard dienstverband		
Periode		
Bezoldiging		
Brutoloon	94	92
Vakantiegeld	8	7
Eindejaars inkomen / variabel	4	3
Jaarinkomen	-	-
Jaarinkomen directeur	106	102
SV Lasten werkgever	11	9
Belastbare vergoedingen	2	2
Pensioenlasten werkgever	11	7
Pensioenlasten Excedent	13	12
	143	132

Raad van Toezicht

De leden van de Raad van Toezicht voeren hun activiteiten onbezoldigd uit.

Medewerkers

Landschap Noord-Holland hanteert de CAO Bos & Natuur, ondernemingsdeel Landschappen met de bijbehorende salaristabellen.

3.7.3 Gedragscode en richtlijnen

Gedragscode medewerkers

Voor alle medewerkers van onze organisatie geldt dat zij handelen volgens de geldende gedragscode die in samenspraak met alle medewerkers in 2019 is geactualiseerd en daarna door het MT is vastgesteld.

Gedragscode Raad van Toezicht 'Code of conduct'

Alle leden van de Raad van Toezicht hebben een 'Code of conduct' ondertekend, met deze gedragscode voor onze bestuurders geven wij invulling aan een betrokken vorm van integriteit.

Richtlijnen kwaliteitsborging

ISO en VCA+

De afdelingen onder Natuurlijke Zaken binnen de organisatie van stichting Landschap Noord-Holland zijn sinds een aantal jaar ISO 9001 (Onderzoek & Advies en Groenploeg) en VCA+ (Groenploeg) gecertificeerd. Met de hiervoor bestemde jaarlijkse audit en periodieke toetsing wordt het systeem getoetst door een externe en daarvoor geaccrediteerde organisatie.

Naast deze kwaliteitsborging binnen Natuurlijke Zaken streeft Stichting Landschap Noord-Holland ernaar om de kwaliteitseisen van beide normeringen zoveel mogelijk ook van toepassing te laten zijn op de overige afdelingen binnen de organisatie en vanuit een integrale benadering te voldoen aan proces- en procedureborging inclusief optimalisatie.

SNL-beheercyclus

Om het effectief uitvoeren van deze beheercyclus te monitoren, hebben we onze KAM-coördinator sinds 2019 ook belast met de rol van interne auditor die bevinding o.a. direct rapporteert aan de directeur. Eind 2019 heeft een externe audit plaatsgevonden door een SNL-auditcommissie. Hoewel vele punten van waardering werd uitgesproken over onze aanpak is ook een aantal afwijkingen geconstateerd. Inmiddels hebben wij een plan van aanpak opgesteld om deze tekortkomingen weg te werken. Deze aanpak is goedgekeurd door het bestuur van SNL-certificering. In 2020 hebben wij alle noodzakelijke acties uitgevoerd en ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuur van de SNL-certificering. Wij hebben eind 2020 het formele bericht ontvangen dat wij weer geheel SNL gecertificeerd zijn.

Goede Doelen Organisatie

Als Goede Doelen Organisatie laten we graag zien dat Landschap Noord-Holland zorgvuldig omspringt met donaties en andere inkomsten. Daarom zijn wij aangesloten bij de branchevereniging Goede Doelen Nederland en volgen wij de Erkenningsregeling Goede Doelen 2016.

Erkenningsregeling en keurmerk

Sinds 1 januari 2016 is er een Erkenningsregeling Goede Doelen met nieuwe normen en gemoderniseerd toezicht. Wij hanteren de normen van deze regeling. Daarom mogen we ook het CBF erkend Goed Doel keurmerk voeren. Alleen organisaties die betrouwbaar en transparant zijn ontvangen dit keurmerk voor goede doelen. Grensoverschrijdend gedrag wordt binnen onze organisatie niet geaccepteerd. Wij hebben om de geldende normen en waarden binnen onze organisatie helder te maken in 2019 een nieuwe gedragscode opgesteld. Alle medewerkers zijn hierbij betrokken. Binnen Landschap Noord-Holland hebben wij een vertrouwenspersoon. Ook kan er contact worden gezocht met een externe vertrouwenspersoon. In 2020 is er een keer door een medewerker contact gezocht met de interne vertrouwenspersoon. De externe vertrouwenspersoon is in 2020 niet benaderd.

Overige richtlijnen

SBF Code voor Goed Bestuur

Deze code belichaamt de ambitie van de Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie (SBF) om een nieuwe, uniforme standaard voor goed bestuur bij filantropische instellingen te creëren. Landschap Noord-Holland onderschrijft de principes van de SBF Code voor Goed Bestuur.

Richtlijn 650

Onze jaarrekening is opgesteld volgens, in overeenstemming met de Richtlijn 650 (onderdeel van richtlijnen voor de jaarverslaggeving van de Raad voor de jaarverslaggeving). Een Register Accountant controleert de jaarrekening. Publicatie gebeurt via onze website.

ANBI status

Wij zijn een Algemeen Nut Beogende Instelling, kortweg ANBI, wat betekent dat we ons voor minstens 90% inzetten voor het algemeen nut. De Belastingdienst stelt voorwaarden aan organisaties die een ANBI willen zijn. Een organisatie die daaraan voldoet, krijgt de ANBI-status. Dat is aantrekkelijk voor donateurs omdat giften aan een ANBI-belastingvoordeel kunnen opleveren. Dit geldt zowel voor losse giften via de giftenaftrek als via periodieke giften. En als ANBI betaalt Landschap Noord-Holland geen erf- of schenkbelasting.

3.8 Communicatie met belanghebbenden

Landschap Noord-Holland streeft naar een open dialoog met belanghebbenden die zijn onder te verdelen in vrijwilligers en medewerkers, beschermers, schenkers, relaties, bedrijven, vrienden, overheden, semioverheden, particulieren, natuur- en milieuorganisaties, agrariërs en hun organisaties en andere betrokkenen.

Landschap Noord-Holland hecht zeer aan een verantwoording met een helder jaarverslag en jaarrekening aan o.a. de subsidiegevers, donateurs (Beschermers) en sponsors (Vrienden). Naast dit jaarverslag staat op de website van Landschap Noord-Holland een publieksjaarverslag. Bestuurlijk en ambtelijk overleg met de provincie Noord-Holland en andere overheden vindt veelvuldig plaats.

Naast het jaarverslag en de publieksversie daarvan wordt met alle doelgroepen gecommuniceerd via onze website en ons kwartaaltijdschrift 'Landschap Noord-Holland'. Daarnaast is de stichting vijf dagen per week bereikbaar via onze Front Office in Heiloo. Tenslotte zoekt Landschap Noord-Holland veelvuldig de publiciteit via o.a. persberichten en interviews. Ook verschijnt er 12 maal per jaar een digitale nieuwsbrief waarmee wij 50.000 abonnees informeren over actualiteiten in de natuur en over onze organisatie. Voor Beschermers organiseren wij jaarlijks "Beschermersdagen" waarop wij Beschermers op een aansprekende plek in de natuur worden geïnformeerd over de resultaten van onze inzet. Elk jaar vinden deze bijeenkomsten plaats op een andere plek in de provincie. Bij fondsenwervende acties nodigen wij geregeld donateurs uit om ter plaatse te zien hoe hun bijdrage is/wordt besteed. Dit wordt bijzonder op prijs gesteld. In 2020 hebben deze dagen vanwege corona niet kunnen plaatsvinden.

3.9 Verwachte gang van zaken

Het beleid van stichting Landschap Noord-Holland is in het meerjarenbeleidsplan 2017-2021 en de diverse afdelingsplannen geformuleerd. De ambities van stichting Landschap Noord-Holland worden beschreven, onderbouwd en waar mogelijk in doelstellingen geformuleerd. Dit meerjarenbeleidsplan wordt jaarlijks geconcretiseerd en dient als input voor de jaarbegroting. Deze documenten worden in oktober/november ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht voorgelegd. Na afloop van het jaar wordt verantwoording afgelegd in het publieks- en reguliere jaarverslag.

Om beter te kunnen sturen op het doelbereik van de organisatie als geheel is voor het jaar 2021 een strategisch integraal jaarplan opgesteld waarin de belangrijkste doelstellingen en projecten van de organisatie zijn opgenomen. Het betreft hier zowel de externe doelen van de organisatie als de interne doelen. De externe doelen zijn direct gerelateerd aan de zeven ambities uit ons meerjarenbeleidsplan. Om deze te kunnen realiseren is ook het nodige werk intern noodzakelijk. Deze onderlinge relaties zijn in de plan expliciet gemaakt. Op kwartaalbasis zullen we de voortgang met alle leidinggevenden bespreken en ook rapporteren aan de Raad van Toezicht. In 2021 zullen we ons gaan buigen over een nieuw meerjarenplan voor de periode 2022 -2026.

3.10 Maatschappelijke aspecten van ondernemen

Duurzaamheid is vanzelfsprekend een centraal punt in het handelen van onze organisatie. De kern van ons werk is vooral gericht op de "planet"- kant van duurzaamheid. Aan de kant van onze bedrijfsvoering zetten wij ook stappen om steeds meer maatschappelijk verantwoord te opereren.

Een aantal jaar geleden hebben wij onze compleet vernieuwde en verduurzaamde kantoorpand betrokken. Dit kantoorpand is nagenoeg klimaatneutraal. Ook werken we bijna 100% in "the cloud" en zijn we als kantoor bijna papievrij. De elektriciteit die we gebruiken, en niet zelf opwekken met onze zonnepanelen en warmtepompen, betrekken we bij een leverancier van duurzame energie. Andere kantoorlocaties en onze gebouwen proberen wij steeds verder te verduurzamen.

Hoewel er in het "covid19-jaar" 2020 weinig gereisd is, proberen wij dat zo duurzaam mogelijk te doen. In maart 2020 startten wij een proef met elektrische bedrijfsauto's. Hiervoor hebben wij een aantal auto's als proef geleased. Vanwege de *lockdown* hebben wij deze proef niet goed kunnen afronden. Najaar 2021/voorjaar 2022 willen wij deze hervatten. Het is onze ambitie in 2022 over stappen op een (bescheiden) vloot van elektrische auto's. In 2020 is er nieuw beleid voor (woonwerk) reiskostenvergoeding geïnitieerd. Duurzaam vervoer en het gebruik van OV en fiets wordt hierin gestimuleerd met een hogere kilometervergoeding. Ook zullen we kijken hoe we reizen kunnen minimaliseren. In de covid-periode hebben we de beperkingen maar ook de voordelen van thuiswerken leren kennen. Wij willen die voordelen ook "post-corona" behouden. Hoe precies zullen wij medio 2021 verder uitwerken. De thuiswerkvergoeding is, zo hebben wij besloten, een blijvertje. Hiermee denken wij onnodige verkeersbewegingen te kunnen voorkomen.

Tot slot kijken wij naar de mogelijkheden van het verduurzamen van de wijze waarop onze banktegoeden worden beheerd. In 2020 hebben wij bij de twee meest duurzame banken van Nederland een rekening geopend. Wij kijken hoe we zoveel mogelijk van onze tegoeden naar die banken kunnen overbrengen waarbij in de uitwerking rekening wordt gehouden met de administratieve lasten van een dergelijke overstap maar ook de financiële consequenties.

4 Jaarrekening

Jaarrekening

Balans per 31 december 2020
Staat van baten en lasten over 2020
Bestemming resultaat
Kasstroomoverzicht

Toelichting algemeen
Toelichting op de balans
Toelichting op de staat van baten en lasten

Overige gegevens

Controleverklaring

4.1 Balans per 31 december 2020 (na resultaatbestemming)

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
ACTIVA	€	€
(*1000)		
<i>Immateriële vaste activa</i>	251	177
<i>Materiële vaste activa</i>	3.212	2.592
<i>Financiële vaste activa</i>	<u>33</u>	<u>39</u>
	3.496	2.808
<i>Voorraden</i>	16	18
<i>Vorderingen en overlopende activa</i>	9.227	5.752
<i>Liquide middelen</i>	<u>3.587</u>	<u>4.230</u>
	12.830	10.000
Totaal	<u><u>16.326</u></u>	<u><u>12.808</u></u>
PASSIVA		
(*1000)		
<i>Reserves en fondsen</i>		
- reserves		
continuïteitsreserve	4.150	4.225
bestemmingsreserve	<u>7.615</u>	<u>4.995</u>
	11.765	9.220
- fondsen		
bestemmingsfondsen	<u>1.904</u>	<u>862</u>
	13.669	10.082
<i>Voorzieningen</i>	38	-
<i>Langlopende schulden</i>	673	698
<i>Kortlopende schulden</i>	1.946	2.028
Totaal	<u><u>16.326</u></u>	<u><u>12.808</u></u>

4.2 Staat van baten en lasten over 2020

	Werkelijk 2020	Begroot 2020	Werkelijk 2019
BATEN			
(*1000)			
- Baten van particulieren	5.685	1.174	1.899
- Baten van bedrijven	260	210	304
- Baten van loterijorganisaties	1.125	1.125	1.125
- Baten van subsidies van overheden	3.931	3.490	3.592
	<u>11.001</u>	<u>5.999</u>	<u>6.920</u>
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten			
- Netto Omzet	4.015	3.075	3.098
- Kostprijs	<u>3.819-</u>	<u>2.866-</u>	<u>2.937-</u>
- Bruto winst	196	209	161
- Inkomsten beheer eigen terreinen	704	625	757
- Overige baten	<u>252</u>	<u>-</u>	<u>66</u>
Som van de baten	12.153	6.624	7.904
LASTEN			
Besteed aan doelstellingen			
- Duurzaam beheer	6.125	4.048	5.396
- Maatschappelijke verankering	<u>665</u>	<u>490</u>	<u>585</u>
	6.790	4.538	5.981
Wervingskosten	351	479	345
Kosten beheer en administratie	<u>1.424</u>	<u>1.497</u>	<u>1.189</u>
Som van de lasten	8.565	6.514	7.515
Saldo voor financiële baten en lasten	3.588	110	389
Saldo financiële baten en lasten	-	10	-
	<u>-</u>	<u>10</u>	<u>-</u>
Resultaat uit reguliere bedrijfsvoering	3.588	120	389
- Bijzondere baten	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>57</u>
Saldo van baten en lasten	<u><u>3.588</u></u>	<u><u>120</u></u>	<u><u>446</u></u>

4.3 Bestemming van saldo van baten en lasten

Bestemming van saldo van baten en lasten

(*1000)

Saldo van baten en lasten	3.588	
Onttrekking aan continuïteitsreserve inzake Fort Zuidwijkmeer		435
Onttrekking aan bestemmingsreserve gebiedsontwikkeling		365
Onttrekking aan bestemmingsreserve soortenbeheer		17
Onttrekking aan bestemmingsreserve communicatie en educatie		22
Onttrekking aan bestemmingsreserve groot onderhoud - vastgoed		70
Onttrekking aan bestemmingsreserve Terreinbeheer (non-cyclisch)		45
Onttrekking aan bestemmingsfonds door derden bepaald		32
Onttrekking aan bestemmingsfonds aankoop en inrichting natuurterreinen		222
Onttrekking aan bestemmingsfonds beheer gebieden		237
		<u>5.033</u>
Toevoeging aan continuïteitsreserve		360-
Toevoeging aan bestemmingsfonds (<i>Fondsen op naam +/- 746k aankoop en inrichting natuurterreinen</i>)		1.293-
Toevoeging aan bestemmingsfonds beheer gebieden		172-
Toevoeging aan bestemmingsreserve doelbesteding (<i>overige reserves</i>)		164-
Toevoeging aan bestemmingsreserve Cultuur Historische Elementen		200-
Toevoeging aan bestemmingsreserve Soortenbeheer		150-
Toevoeging aan bestemmingsreserve Aankoop natuurterreinen en gebiedontwikkeling		2.319-
Toevoeging aan bestemmingsreserve Communicatie en educatie		375-
		<u>-</u>

Bestemming resultaat

De bestemming van het resultaat is conform het besluit van het bestuur en is goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

4.4 Kasstroomoverzicht

Kasstroom uit operationele activiteiten (*1000)	2020	2019
Bedrijfsresultaat (na bijzondere baten)	3.588	446
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	459	422
Mutaties voorzieningen	38	-
Mutaties werkkapitaal:		
- afname / toename voorraad	1	6
- afname / toename vorderingen	3.475-	1.048-
- afname / toename kortlopende schulden	82-	10-
	<u>3.556-</u>	<u>1.052-</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	529	184-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in immateriële vaste activa	140-	58-
Investerings in materiële vaste activa	1.007-	611-
Investerings in financiële vaste activa	-	-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	1.147-	669-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Afname / Toename langlopende schulden	25-	25-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	25-	25-
NETTO KASSTROOM	<u><u>643-</u></u>	<u><u>878-</u></u>

(*1000)	2020	2019
Saldo liquide middelen per 1 januari	4.230	5.108
Saldo liquide middelen per 31 december	3.587	4.230
	<u><u>643-</u></u>	<u><u>878-</u></u>

4.5 Toelichting

Toelichting algemeen van Stichting Landschap Noord-Holland, te Heiloo

De stichting is statutair gevestigd te Heiloo, Schuine Hondsboschelaan 45a, 1851 HN.
Ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nummer: 37073325

De jaarrekening is ingericht volgens de Richtlijn Fondsenwervende instellingen (RJ 650), uitgevaardigd door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Herstel

In de jaren tot en met 2019 werden de inkomsten van de Nationale Postcode loterij geboekt in het jaar van ontvangst. Bij herbeoordeling is Stichting Landschap Noord Holland echter van mening dat deze opbrengsten betrekking hebben op het boekjaar voorafgaand van het jaar waarin de opbrengst wordt ontvangen.

Op basis van de regelgeving is de aanpassing ook verwerkt in de vergelijkende cijfers.

(*1000)	Vergelijkend cijfer 2019	Jaarrekening 2019
Vorderingen en overlopende activa stand per 1 januari	5.752	4.627
Continuïteitsreserve stand per 1 januari	4.225	3.100
Mutatie Continuïteitsreserve via staat van baten en lasten	1.212	87

Totale invloed op de mutatie van de continuïteitsreserve 31 december 2019 bedraagt € 1.125

In de jaren tot en met 2019 werden twee leningen van het Groenfonds gepresenteerd onder de kortlopende schulden. Bij herbeoordeling is Stichting Landschap Noord Holland echter van mening dat deze leningen een langdurig karakter kennen.

Op basis van de regelgeving is de aanpassing ook verwerkt in de vergelijkende cijfers.

(*1000)	Vergelijkend cijfer 2019	Jaarrekening 2019
Kortlopende schulden stand per 1 januari	2.028	2.056
Langlopende schulden stand per 1 januari	698	670

Er is geen impact op het eigen vermogen van de stichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste foutenherstel zoals is opgenomen in de desbetreffende paragraaf. Zover nodig zijn de vergelijkende cijfers aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.

Bijzondere posten

Bijzondere posten zijn baten of lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die behoren tot het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening, maar die omwille van de vergelijkbaarheid apart toegelicht worden op grond van de aard, omvang of het incidentele karakter van de post.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de de directie van Stichting Landschap Noord-Holland zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaand van de continuïteitsveronderstelling.

Alle in de toelichting, en in opgenomen teksten, vermelde bedragen zijn een veelvoud van € 1.000.

Grondslagen voor waardering

Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde dan wel op basis van de aanschafwaarde.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen.

De lineaire afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte economische levensduur van 3 - 5 jaar.

De immateriële vaste activa worden aangehouden als zijnde benodigd voor de bedrijfsvoering.

Materiële vaste activa

Natuurgebieden, verpachte gebieden en opstallen

Gezien het bijzondere karakter van de activa natuurgebieden en daarop gelegen opstallen, worden verwervingen geheel afgeschreven naar nihil. We stoten deze gebieden en opstallen namelijk in principe niet meer af. Bovendien hebben de gebieden en opstallen in hun totaliteit geen of zelfs een negatieve opbrengstwaarde. Ook natuurgebieden en eventuele bijbehorende opstallen, verkregen uit erfstellingen en legaten, worden op nihil gewaardeerd.

Opstallen die door de stichting worden herbestemd in bedrijfseconomische zin leiden tot gedeeltelijke activering van de gemaakte kosten die bij deze investering gemoeid zijn.

Toelichting algemeen

Gebouwen, machines en installaties en overige materiële vaste activa

De minimum investeringsgrens van activa betreft een aanschafwaarde van € 5, voor zover het niet gedekt uit projectbijdragen en/of projectsubsidies en worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde verminderd met lineaire afschrijvingen op basis van te verwachten gebruiksduur.

Voor de afschrijvingen worden de volgende termijnen in acht genomen

gebouwen	10, 15 of 25 jaar
inventaris	3, 5 of 10 jaar
vervoermiddelen	2, 5 of 10 jaar
data- en telecommunicatie	3 of 5 jaar
verbouwingen	6 jaar
machines (incl. boten en tractoren)	3, 5, 10 of 20 jaar
overige bedrijfsmiddelen	3 jaar
gebouwen in ontwikkeling	10 jaar

In het geval dat investeringen zijn gefinancierd uit een speciale inzamelingsactie worden de baten uit de inzamelingsactie verwerkt in de staat van baten en lasten en wordt de investering geactiveerd onder de materiële vaste activa. De baten verkregen uit de inzamelingsactie worden via de bestemming van het saldo van baten en lasten toegevoegd aan een bestemmingsfonds. Uit het bestemmingsfonds valt jaarlijks via de bestemming van het saldo van baten en lasten een bedrag vrij naar rato van de afschrijvingen op het materieel vast actief ten gunste van de overige reserves.

De materiële vaste activa worden aangehouden als zijnde benodigd voor de bedrijfsvoering in het geval van inventaris en data- en telecommunicatie. De overige onderdelen worden aangehouden als zijnde benodigd in het kader van de doelstelling.

Financiële vaste activa

(Afgekochte) landinrichtingsrente wordt geactiveerd tegen de afkoopsom of restwaarde, verminderd met lineaire afschrijving op basis van te verwachten gebruiksduur en verminderd met eventuele subsidies ter zake.

Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs. De verwerking van voorraden vindt plaats tegen het 'First in - First out' principe. Een eventuele voorziening voor incourantheid wordt hierop in mindering gebracht.

Onderhanden projecten

De projectopbrengsten en projectkosten uit hoofde van de onderhanden projecten worden verwerkt als baten en lasten in de staat van baten en lasten naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum ('percentage of completion-methode with zero profit'). Verwachte verliezen op het onderhanden project worden onmiddellijk in de winst- en verliesrekening als last verwerkt. De mate waarin het onderhanden project is gerealiseerd, wordt bepaald op basis van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten en- opbrengsten.

Voor projecten waarvoor overheidssubsidie wordt verkregen waaraan een terugbetalingsverplichting is verbonden bij het niet besteden van de subsidie overeenkomstig de subsidievoorwaarden, worden baten verantwoord bij het aangaan van een verplichting tot besteding overeenkomstig de subsidievoorwaarden. Voor projecten waarvoor een subsidie wordt verkregen zonder terugbetalingsverplichting, worden de baten verwerkt in het jaar van toekenning. Deze verwerkingwijze is bepalend voor de onderhanden werkpositie voor die projecten.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde en na de eerste verwerking tegen de geamotiseerde kostprijs. Overlopende activa worden gewaardeerd op kostprijs, een eventuele voorziening voor mogelijke oninbaarheid wordt hierop in mindering gebracht.

Toelichting algemeen

Reserves en Fondsen

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is opgenomen om de risico's op korte en middellange termijn af te dekken

De norm voor de gewenste omvang van de continuïteitsreserve is gebaseerd op 10% van de gemiddelde begrote baten voor de komende vier jaren. Aankoopsubsidies voor natuurterreinen worden buiten de berekening gehouden.

Op basis van de CBF norm, 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie bedraagt de maximale toegestane continuïteitsreserve € 11.856.

Bestemmingsreserve doelbesteding

De omvang van deze reserve wordt bepaald door de door het bestuur specifiek benoemde en door de Raad van Toezicht goedgekeurde maar nog niet geëffectueerde onttrekkingen passend binnen de doelstelling van de organisatie.

De bestemmingsreserve betreft geen verplichting.

Guurtje Koster grond- aankoopreserve	Nalatenschap, op naam gesteld in gelijknamig fonds, bestemd voor de aankoop van natuurterreinen. Aanvulling op deze reserve worden gevormd uit inkomsten op verpachting gronden uit gelijknamige nalatenschap.
Onderzoek en nestbescherming Tapuit	Reserve gevormd om toekomstige effecten van de ontwikkeling van de Tapuit te volgen, monitoren en beïnvloeden.
Ammerlaan-Beuken fonds	Fonds op naam, vrij besteedbaar aan natuurdoelstellingen van de stichting. Onttrekkingen zijn projectmatig.
Cultuurhistorische elementen	Reserve gevormd voor de instandhouding en co- financiering van projecten op het gebied van cultuur-historisch erfgoed. Onttrekkingen zijn projectmatig en toevoegingen vinden plaats op basis van een batig saldo in het boekjaar.
Soortenbeheer	Reserve gevormd om toekomstige effecten van de ontwikkeling biodiversiteit te volgen, monitoren en beïnvloeden. Onttrekkingen zijn projectmatig en toevoegingen vinden plaats op basis van een batig saldo in het boekjaar.
Innovatie	Reserve gevormd om in te spelen op ontwikkelingen gericht op duurzaamheid te volgen, monitoren en beïnvloeden. Onttrekking zijn projectmatig en toevoegingen vinden plaats op basis van een batig saldo in het boekjaar.
Communicatie & Educatie	Reserve gevormd om externe communicatie en educatie binnen de kaders de doelstelling van de stichting te vergroten. Onttrekking zijn projectmatig en toevoegingen vinden plaats op basis van een batig saldo in het boekjaar.
Aankoop natuurterreinen en gebiedontwikkeling	Reserve gevormd voor aankoop- ontwikkeling van nieuwe- en bestaande natuurterreinen (in eigendom) Onttrekking zijn projectmatig en toevoegingen vinden plaats op basis van een batig saldo in het boekjaar.

Toelichting algemeen

Terreinbeheer (non-cyclisch)

Voor uitgaven ten behoeve van non-cyclisch beheer wordt een reserve gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een periode van vijf boekjaren. De toevoegingen aan de reserve worden bepaald op basis van het geschatte bedrag van het beheer en de periode die telkens tussen werkzaamheden voor dit non-cyclische beheer verloopt.

Groot- onderhoud vastgoed

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een reserve gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een periode van vijf boekjaren. De toevoegingen aan de reserve worden bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Bestemmingsreserve beheer gebieden

Voor het beheer van specifieke gebieden geldt een onderhoudsverplichting. Om aan deze verplichting te voldoen zijn beheergelden ontvangen van gemeenten en provincie. Deze onderhoudsverplichting is gefinancierd voor een specifieke looptijd van gemiddeld 25 jaar.

Bestemmingsreserve in erfpacht uitgegeven vastgoed

Deze reservering is gevormd vanuit de ontvangen bedragen voor de opstallen op de in erfpacht uitgegeven grond. Deze reserve geeft de Stichting het vertrouwen haar recht van eerste koop zonder meer te kunnen uitoefenen bij vastgoed met hoge cultuur historische waarde.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Voorziening jubileumuitkeringen

Deze voorziening jubileum uitkeringen betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft een contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Langlopende schulden

Ter realisatie herbestemming Juffershuis te Vogelenzang heeft Stichting Landschap Noord-Holland een langlopende financiering afgesloten bij het Restauratiefonds en Grondfonds. Het Juffershuis is ter zekerheidstelling verpand. De aflossingsverplichtingen korter dan een jaar worden gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

Grondslagen voor waardering

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Baten

Bijdragen van beschermers hebben betrekking op een kalenderjaar. Nieuwe beschermers die zich voor 1 september aanmelden, worden geacht het gehele lopende kalenderjaar beschermer te zijn. Nieuwe aanmeldingen na 1 september worden beschouwd als vooruit ontvangen voor het komende kalenderjaar.

Nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld waarbij voor lopende nalatenschappen per jaareinde een betrouwbare schatting wordt gemaakt en deze verantwoord wordt als bate en vordering uit nalatenschappen.

Toelichting algemeen

Voor projecten waarvoor overheidssubsidie wordt verkregen waaraan een terugbetalingsverplichting is verbonden bij het niet besteden van de subsidie overeenkomstig de subsidievoorwaarden, worden baten verantwoord bij het aangaan van een verplichting tot besteding overeenkomstig de subsidievoorwaarden. Voor projecten waarvoor een subsidie wordt verkregen zonder terugbetalingsverplichting, worden de baten verwerkt in het jaar van toekenning.

Lasten

Kosten zijn zo direct mogelijk toegerekend aan de doelstellingen, werving baten en beheer en administratie. De kosten van het secretariaat, financiële administratie & planning en control en personeelszaken zijn volledig toegerekend aan beheer en administratie. De loonkosten van de directie zijn voor de helft toegerekend aan de doelstellingen, de overige helft is toegerekend aan Duurzaam Beheer en Natuurlijke Zaken. Algemene automatiseringskosten zijn op basis van het aantal werkplekken toegerekend. Algemene huisvestingskosten en algemene facilitaire kosten zijn toegerekend op basis van FTE's. De loonkosten van de eigen fondsenwerving betreffen de loonkosten van de interne marketeer en de helft van de loonkosten van de fondsenwerver. De andere helft van de loonkosten van de fondsenwerver zijn toegerekend aan de kosten werving baten inzake subsidies.

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi) publieke sector (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT.

De stichting is aangesloten bij het bedrijfspensioenfonds BPL (Bedrijfspensioenfonds voor de Landbouw). Deelname aan het BPL is verplicht gesteld in de Raam-CAO Bos en Natuur waaronder stichting Landschap Noord-Holland valt. De opbouw van de pensioenaanspraken wordt steeds in het betreffende kalenderjaar gefinancierd door middel van (tenminste) kostendeekkende premiebetalingen. De pensioenregeling is een middelloonregeling met- voor zowel actieve als inactieve deelnemers - voorwaardelijke toeslagverlening. De toeslagverlening is afhankelijk van het beleggingsrendement. De jaarlijkse opbouw van de pensioenaanspraken in 2020 was 1,875% van het pensioengevend salaris dat is gebaseerd op het brutoloon minus een franchise (ad. € 14.167). Het pensioengevend salaris is gemaximeerd op € 57.232. De jaarlijkse premie die voor die voor rekening komt van de werkgever bedraagt 18,39% van het pensioengevend salaris. De hoogte van de premie wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur van het pensioenfonds op basis van de dekkingsgraad en de verwachte rendementen. Voor werknemers met een pensioengevend salaris boven het maximum van € 57.232 is de excedent regeling van het Nationale Nederlanden van toepassing (tot maximaal € 125.000). De dekkingsgraad van het BPL bedraagt per 31 december 2020 volgens opgave van het fonds 87.2%, de beleidsdekkingsgraad (dat is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de laatste 12 maanden) is 91.7%. Omdat de dekkingsgraad te laag was heeft BPL een nieuw herstelplan ingediend bij DNB. In dit herstelplan staat dat de vereiste dekkingsgraad van 104,3% voorlopig niet gehaald wordt zodat de pensioenen in de toekomst mogelijk omlaag gaan.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de geldmiddelen die gedurende het boekjaar beschikbaar zijn gekomen en in het benutten van die geldmiddelen in hetzelfde boekjaar. Voorts is het kasstroomoverzicht opgesteld op basis van de indirecte methode, waarbij kasstromen uit hoofde van de interest zijn gerangschikt onder de kasstromen uit operationele activiteiten. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en de vlottende effecten.

4.6 Toelichting op de balans

Immateriële vaste activa

(*1000)

	Migratie- kosten ICT		Licenties	Totaal
	€	€		
Stand per 1 januari:	-	177		177
	-	177		177
Aanschaffingen	78	62		140
Desinvesteringen	-	-		-
Afschrijvingen	2	64		66
Stand per 31 december	76	175		251
Cumulatieve aanschaffingswaarde	78	566		644
Cumulatieve afschrijvingen en overige waarde- verminderingen per 31 december	2	391		393
Stand per 31 december	76	175		251

Materiële vaste activa

(*1000)

	2,82%	2.599	
			31-12-2020
			31-12-2019
Gebouwen, machines en installaties en overige materiële vaste activa		3.212	2.592
		3.212	2.592
Terreinen en gronden, natuurterreinen			
<u>Verwervingen boekjaar:</u>			
Perceel Graft de Rijp		-	
7 percelen Opmeer, Castricum, Akersloot en Ouder-Amstel		165	
Overige aan- en verkoopkosten		4	
		169	
<u>Financiering aankopen</u>			
Investeringssubsidie		-	
Opbrengst uit eigen terreinen		-	
Eigen bijdrage ten laste van bestemmingsfonds		169	
		169	

Ultimo boekjaar heeft Landschap Noord-Holland 4.356 ha in eigendom (2019: 4.355 ha).

Toelichting op de balans

Gebouwen, machines en installaties en overige materiële vaste activa

(*1000)

	Gebouwen	Machines en Installaties	Overige materiële vaste activa	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari:	1.650	619	323	2.592
Aanschaffingen	548	247	220	1.015
Desinvesteringen	-	8	-	8
Afschrijvingen	117	152	118	387
Stand per 31 december	2.081	706	425	3.212
Cumulatieve aanschaffingswaarde	3.356	1.749	1.351	6.456
Cumulatieve afschrijvingen en overige waarde- verminderingen per 31 december	1.275	1.043	926	3.244
Stand per 31 december	2.081	706	425	3.212

De overige materiële vaste activa bestaan uit kantoorinventaris, hardware, vervoermiddelen en overige bedrijfsmiddelen. Onder de machines en installaties vallen ook boten.

Financiële vaste activa

(*1000)

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Afgekochte landinrichtingsrente	33	39
	33	39

Afgekochte landinrichtingsrente

In 2000 en 2005 is een jaarlijks verschuldigde landinrichtingsrente (of ruilverkavelingsrente) afgekocht. Het hiermee gemoeide bedrag wordt in het jaar lineair afgeschreven. Eventueel te ontvangen subsidies worden in mindering op de boekwaarde gebracht.

Afgekochte landinrichtingsrente	393	
2006 ontvangen subsidie	196-	
		197
Cumulatieve afschrijvingen		158-
Stand per 1 januari		39
Afkopen / vermeerderingen		-
Afschrijvingen		6
Stand per 31 december		33

Toelichting op de balans

Vorraden

De winkelvoorraad betreft artikelen ten behoeve van de directe verkoop in de webwinkel. Voorts bestaat de voorraad uit grijpvoorraad hout en ijzerwaren ten behoeve van de uitvoering van projecten van de Groenploeg

Vorderingen en overlopende activa

(*1000)

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
Beheersubsidie Rijk en Provincie	1.888	1.870
Debiteuren	684	760
Nalatenschappen	3.850	524
Aankoopsubsidie Provincie	75	75
Onderhanden projecten	766	916
Nationale Postcode Loterij	1.125	1.125
Overige vorderingen en vooruitbetaalde posten	839	482
	<u>9.227</u>	<u>5.752</u>

De activa worden aangehouden als zijnde benodigd voor directe aanwending in het kader van de doelstelling.

Met betrekking tot de beheersubsidie Rijk en Provincie betreft in 2020 het gehele bedrag € 1.888 het subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer, onderdeel Natuurbeheer. Over 2019 was dit een vordering opgenomen van € 1.870.

De post nalatenschappen wordt per ultimo boekjaar gewaardeerd tegen 100% van verwachte bate.

De voor 2020 toegezegde gelden van de Nationale Postcode Loterij (NPL) worden in 2021 ontvangen.

Tot en met 2019 zijn deze NPL gelden verantwoord in het jaar van ontvangst. Vanaf 2020 wordt het over het boekjaar toegezegde bedrag, als nog te ontvangen NPL op de balans opgenomen.

In 2019 is dit middels foutenherstel gecorrigeerd in de continuïteitsreserve.

Er is een vordering opgenomen inzake de fraudezaak in 2018. Deze is gerubriceerd onder overige vorderingen (€ 201)

Onderhanden projecten

In 2020 zijn de vooruit ontvangen subsidies en bijdragen lager dan de gemaakte kosten (conform in 2019).

Het saldo onderhanden projecten bestaat uit een debetsaldo van € 1.533 (2019 € 2.049) en een creditsaldo van € 767 (2019: € 1.133).

Het debetsaldo bestaat uit vooruitbetaalde kosten voor de projecten:

Herinrichting Fort Zuidwijkermeer (€ 451), Ilperveld Impuls waterkwaliteit en Agrarische gebruikswaarde (€ 543),

Innovatie Programma Veen (€ 233) en Eilanden Amstelmeer, Wij en Wadvogels (€ 59).

Het restant van het debetsaldo bestaat uit meerdere projecten waarvoor kosten zijn vooruitbetaald.

Het gaat hier om saldi lager dan € 40.

Het creditsaldo bestaat uit vooruit ontvangen bedragen voor onder andere de projecten:

Voorbereiden en uitvoeren Natura 2000-natuurherstelmaatregelen (€ 134), Balgzandpolder uitkijkpunt (€ 99),

Zandpolder fase 2: Beheer & Monitoring (€ 80).

Liquide middelen

De liquide middelen zijn direct opeisbaar.

4.7 Reserves en fondsen

Continuïteitsreserve

(*1000)

Stand per 1 januari	4.225
Toevoeging via resultaatbestemming	360
Onttrekking via resultaatbestemming	435
Stand per 31 december	<u>4.150</u>

Bestemmingsreserve

(*1000)

	31-12-2020	31-12-2019
Bestemmingsreserve doelbesteding	5.069	2.384
Bestemmingsreserve beheer gebieden	1.461	1.526
Bestemmingsreserve in erfpacht uitgegeven vastgoed	1.085	1.085
	<u>7.615</u>	<u>4.995</u>

Bestemmingsreserve doelbesteding

Het verloop van deze post is als volgt:

(*1000)

	Stand per 1 januari	Toevoeging	Onttrekking	Stand per 31 december
Guurtje Koster grond- aankoopreserve	931	103	-	1.034
Onderzoek en nestbescherming Tapuit in de duinen	6	-	-	6
Project huis Leyduin	-	25	-	25
SNL kwaliteitstoetsen en beheerplannen	-	10	-	10
SNL beheerplan Eendenkooi Van der Eng	-	10	-	10
Bankjes Zandpolder vanuit nalatenschap	-	2	-	2
Biodiversiteitsherstel Fortenvrijwilligers	-	7	-	7
Vrijwilligers onderkomen Lange Bretten	-	7	-	7
Cultuurhistorische elementen	200	200	-	400
Soortenbeheer	50	150	17	183
Innovatie	50	-	-	50
Communicatie & Educatie	50	375	22	403
Aankoop natuurterreinen en gebiedontwikkeling	746	2.319	365	2.700
Terreinbeheer (non-cyclisch)	92	-	45	47
Groot- onderhoud vastgoed	256	-	70	186
	<u>2.381</u>	<u>3.208</u>	<u>520</u>	<u>5.069</u>

4.7 Reserves en fondsen

Bestemmingsreserve beheer gebieden

Het verloop van deze post is als volgt:

(*1000)

	Stand per 1 januari	Toevoeging	Onttrekking	Stand per 31 december
Gebied Uithoorn (groot onderhoudsplan)	176	14	10	180
Gebied Oosterbos	164	-	10	154
Gebied Maantjesland	184	-	3	181
Gebied Heemstede	21	-	-	21
Gebied Groene Driehoek	63	-	-	63
Gebied Ilperveld	498	-	34	464
Gebied Nieuwland van Stam	25	-	-	25
Gebied Haarlemmerringvaart	70	-	-	70
Gebied Lange Bretten	149	148	162	135
Zeetoeegang IJmond (compensatiemaatregel)	146	-	18	128
Gebied Sint Aagtendijk	30	-	-	30
Onderhoud eendenkooi Van der Eng	0	10	-	10
	<u>1.526</u>	<u>172</u>	<u>237</u>	<u>-</u>
				<u>1.461</u>

Bestemmingsreserve in erfpacht uitgegeven vastgoed

Het verloop van deze post is als volgt:

(*1000)

	Stand per 1 januari	Toevoeging	Onttrekking	Stand per 31 december
Wildrijk	142	-	-	142
Tuinderswoning Leyduin	303	-	-	303
Vogelenzangseweg 41, Vogelenzang	326	-	-	326
Manpadslaan 8, te Vogelenzang	314	-	-	314
	<u>1.085</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.085</u>

Reserves en fondsen

Bestemmingsfonds (door derden bepaald)

(*1000)

Het bestemmingsfonds (door derden bepaald) wordt gevormd door giften die zijn ontvangen naar aanleiding van acties onder de beschermers met een specifiek doel en door een bijdrage van de Nationale Postcode Loterij.

	Stand per 1 januari	Toevoeging	Onttrekking	Stand per 31 december
Plan Rietzanger nabij Heiloo	38	-	-	38
Aankoop en inrichting natuurterreinen	623	1.002	222	1.403
Lezersactie Grondfonds inrichting Zandpolder	49	-	-	49
Strijkmolens	22	-	1	21
Vrienden van Leyduin	7	7	-	14
Razende Bol	17	-	-	17
Fonds Boerenlandvogels	43	10	22	31
Plaggen Heitje van Katham	6	-	-	6
Lezersactie excursieboot Eilandspolder	42	-	6	36
Lezersactie red de watersnip	5	-	-	5
Herstelwerk Overvloedjes gift fam. Hund	10	-	3	7
Herstel rietland Eilandspolder	-	39	-	39
Immelen Kramer fonds	-	100	-	100
Van der Laan-Bakker fonds	-	103	-	103
Ammerlaan-Beuken fonds	3	10	-	13
Jobotanfonds	-	10	-	10
Vijverduinfonds	-	10	-	10
Bankjes Zandpolder vanuit nalatenschap	-	2	-	2
	<u>865</u>	<u>1.293</u>	<u>254</u>	<u>1.904</u>

Voorzieningen

Voorziening jubileumuitkeringen

(*1000)

	2020	2019
Stand per 1 januari	-	-
Onttrekkingen boekjaar	-	-
	-	-
Dotatie voorziening jubileumuitkering	<u>38</u>	-
Stand per 31 december	<u>38</u>	-

Schulden op de lange termijn

(*1000)

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
Lang vreemd vermogen (*1)	515	540
Ruilverkavelingsrente	<u>158</u>	<u>158</u>
	<u>673</u>	<u>698</u>

* 1. Betreft langlopende lening. Aflossing en rente op basis van annuïteiten.

Lang vreemd vermogen

	Lineaire lening Groenfonds 851.869.020	Hypotheek Restauratie- fonds 819.700.020	Monumenten hypotheek Restauratie- fonds 819.700.030	Annuïtaire lening Groenfonds 851.826.020	Annuïtaire lening Groenfonds 851.826.021	Totaal
Stand per 1 januari	262	194	81	23	5	565
Toevoeging boekjaar	-	-	-	1	-	1
	<u>262</u>	<u>194</u>	<u>81</u>	<u>24</u>	<u>5</u>	<u>566</u>
Aflossing boekjaar	15	5	5	1	-	26
	<u>247</u>	<u>189</u>	<u>76</u>	<u>23</u>	<u>5</u>	<u>540</u>
Aflossingsverplichting < 1 jaar	15	5	5	-	-	25
Stand per 31 december	<u>232</u>	<u>184</u>	<u>71</u>	<u>23</u>	<u>5</u>	<u>515</u>
Percentage rente 2020	2,80%	1,50%	2,90%	5,40%	5,40%	

Lang vreemd vermogen is aangegaan ter financiering van de restauratie Juffershuis te Vogelenzang. Tevens is dit object verpand t.b.v. deze lening. De looptijd van de lening bij het Groenfonds (851.869.020) is 10 jaar.

De looptijd van de leningen bij het Groenfonds (851.826.020 en 851.826.021) en van het Restauratiefonds zijn respectievelijk 30 jaar.

Het totaal van de leningen met een resterende looptijd langer dan vijf jaar is € 409. (2019: € 433)

De lening van het Groenfonds (851.869.020) is gestart per 12-06-2017 en heeft nog een looptijd van 6,5 jaar.

De lening van het Restauratiefonds is gestart per 01-07-2017 en heeft nog een looptijd van 26,5 jaar.

De leningen van het Groenfonds (851.826.020 en 851.826.021) zijn gestart per 10-06-2015 en hebben nog een looptijd van 24 jaar.

Schulden op de korte termijn

(*1000)

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
Crediteuren	811	481
Omzetbelasting	93	98
Pensioenpremies	99	87
Loonheffing en sociale verzekeringspremies	115	143
Vooruit ontvangen posten	235	437
Investeringsubsidies Rijk en Provincie	59	59
Vakantiegeld- en dagenreservering	334	314
Subsidie Landschapselementenregeling en soortenbescherming	63	77
Aflossingsverplichting < 1 jaar	25	25
Overige kortlopende schulden	<u>112</u>	<u>307</u>
	<u>1.946</u>	<u>2.028</u>

Overige

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Het totaal van niet in de balans opgenomen verplichtingen betreffende de huur en leasecontracten bedraagt € 312. Een bedrag van € 223 heeft betrekking op 2021, waarvan € 21 betrekking heeft op leasecontracten. De leasecontracten hebben betrekking op de kopieerapparaten en lopen door tot 2022.

De huurovereenkomsten hebben betrekking op de diverse locaties binnen de Stichting. De centrale locatie, genaamd de "Plataan" loopt tot maart 2029, met heeft een opzegtermijn van 24 maanden. Het kantoor van het gebied Wadden & Duinen, genaamd de "Helderse Vallei" (onbepaalde tijd) heeft een opzegtermijn van 6 maanden. De kantoren van de Groenploeg zijn in 2017 samengevoegd. Het huurcontract voor de Groenploeg loopt tot juni 2023, met een opzegtermijn van 12 maanden.

De toegezegde projectsubsidies en de hieruit voortvloeiende verplichtingen zijn niet in de balans verwerkt.

In 2011 heeft de Europese Commissie goedkeuring verleend aan een nieuwe subsidieregeling voor natuurbeschermingsorganisaties, waaronder de provinciale Landschappen. Naar aanleiding van een door de Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezitters (VGG) ingediende klacht oordeelde de Commissie eind 2015, dat de Staat de maatregel onterecht niet van tevoren heeft aangemeld bij de Commissie, maar dat de steun (nu achteraf) alsnog is goedgekeurd. De klacht is daarmee ongegrond verklaard. Zowel de VGG als de provinciale Landschappen en de vereniging Natuurmonumenten hebben - op verschillende gronden - in 2016 tegen dit besluit van de Europese Commissie beroep aangetekend bij het Gerecht van de Europese Unie. In tegenstelling tot de Commissie zijn de Landschappen en Natuurmonumenten van mening dat natuurbeschermingsorganisaties niet kwalificeren als 'onderneming', en dat er daarom geen sprake was van staatssteun.

Eind 2018 heeft het Gerecht uitspraak gedaan en daarbij het besluit van de Commissie nietig verklaard. Belangrijk formeel punt daarbij was dat het Gerecht van oordeel is dat de Commissie had moeten kiezen voor een zogeheten formele onderzoeksprocedure voor afhandeling van de klacht van de VGG, en het onderzoek niet had kunnen afdoen in een informele onderzoeksprocedure.

De provinciale Landschappen en de Vereniging Natuurmonumenten hebben daarop in december 2018 hoger beroep ingesteld bij het Hof van Justitie. Kern van het hoger beroep: het Gerecht had het beroep van de VGG niet ontvankelijk moeten verklaren, en de Commissie heeft haar onderzoek wel degelijk gedurende de informele procedure kunnen afronden. Deze procedure loopt momenteel nog, waarbij het nu wachten is op de (eventuele) verweren van andere partijen zoals de Commissie en de VGG en uiteindelijk de uitspraak van het Hof. Een datum voor deze uitspraak is nog niet bekend.

De Stichting heeft een verplichting inzake de landinrichtingsrente, voortgekomen vanuit ruilverkavelingen in het verleden. Het totaal van deze verplichting is € 186 en heeft een looptijd van 20 jaar.

De Stichting is in gesprek met de belastingdienst inzake VPB afdracht voor de commerciële activiteiten.

Op basis van de ingezonden stukken stelt de inspecteur de stichting vrij van VPB, op basis van artikel 6 van de wet VPB, tot en met het boekjaar 2020.

Vanaf het boekjaar 2021 dient de stichting zelf te evaluaeren, op basis van artikel 6 van de wet VPB, of er sprake is van VPB-plicht voor de commerciële activiteiten. Er is sprake van vrijstelling als het resultaat in een boekjaar lager is dan € 15. of in de de voorafgaande vier jaren tezamen niet meer bedraagt dan € 75.

Overige

Niet in de balans opgenomen activa

Om een kavelruil in het kader van het project Ilperveld Intergraal mogelijk te maken heeft Landschap Noord-Holland in 2009 een boerderij in eigendom verkregen. De provincie Noord-Holland heeft de aanschaf 100% gefinancierd. De netto verkoop opbrengst komt geheel ten goede aan de Provincie Noord-Holland. Landschap Noord-Holland loopt geen risico, anders dan de reguliere risico's als brand- en stormschade. Deze risico's zijn afgedekt middels een opstalverzekering. De verzekerde waarde van de boerderij bedraagt € 657.

Gebeurtenissen na balansdatum

De maatregelen vanuit de overheid rond het Coronavirus hebben landelijk en mondiaal grote financieel economische gevolgen. Gezien de meer structurele inkomsten van de organisatie worden er op korte- en middellange termijn geen grote risico's voorzien. Wel wordt er nadrukkelijk gestuurd op een passende kostenstructuur met name bij die afdelingen die meer afhankelijk zijn van marktomzet.

4.8 Toelichting op staat van baten en lasten

Baten

Baten van particulieren

(*1000)

	<u>Werkelijk 2020</u>	<u>Begroot 2020</u>	<u>Werkelijk 2019</u>
Bijdragen beschermers	800	875	862
Giften	709	205	295
Nalatenschappen	4.154	25	687
Inkomsten publieksactiviteiten	22	69	55
	<u>5.685</u>	<u>1.174</u>	<u>1.899</u>

Het aantal beschermers bedraagt ultimo boekjaar 31.995 (2019: 31.977)

De gemiddelde bijdrage in 2020 bedraagt € 25,00 per beschermer (2019: € 26,97)

De ontvangen giften zijn samengesteld uit de opbrengsten die zijn ontvangen naar aanleiding van acties onder de beschermers met een specifiek doel en overige giften.

Nalatenschappen

(*1000)

Dercksen	3.387
Kramer	384
Koster	182
Moelaert	88
Schrieken	31
Groote	23
Velde-Kaufman	20
Tiggelman-Sikkens	9
Breij	6
Sweris	5
Kops	4
Koren	3
Bak-Schulz	2
Koops	2
Reijers	2
Verhusele	2
Breek	1
Reiding	1
Versluis	1
Vries de	1
Warners	1
Zijl van	1
Administratie correctie	2-
	<u>4.154</u>

Stichting Landschap Noord-Holland heeft vanuit de nalatenschap van mevrouw Koster 43 ha. grond verkregen in 2018. De jaarlijkse pacht opbrengsten worden toegevoegd aan de "Guurtje Koster grond- aankoopreserve" (€ 101)

Baten van bedrijven

(*1000)

	<u>Werkelijk 2020</u>	<u>Begroot 2020</u>	<u>Werkelijk 2019</u>
Projectbijdragen van derden	218	150	252
Bijdragen vrienden LNH	42	60	52
	<u>260</u>	<u>210</u>	<u>304</u>

Baten van loterijorganisaties

Sinds 1997 deelt het samenwerkingsverband De 12Landschappen als beneficiënt in de opbrengsten uit de Nationale Postcode Loterij. De 12Landschappen verdeelt deze opbrengsten gelijkmatig over de twaalf provinciale landschappen. In het verslagjaar is door Stichting Landschap Noord-Holland € 937 ontvangen (2019: € 937). Ook Landschapsbeheer Nederland deelt als beneficiënt in de opbrengsten uit de Nationale Postcode Loterij. Landschapbeheer Nederland besteedt een deel van de gelden aan landelijke activiteiten. Stichting Landschap Noord-Holland ontving in het verslagjaar € 188 (2019: € 188).

Baten van subsidies van overheden

(*1000)

	<u>Werkelijk 2020</u>	<u>Begroot 2020</u>	<u>Werkelijk 2019</u>
Te begroten overheidssubsidies			
Exploitatiesubsidie Provincie Noord-Holland	530	539	430
Beheersubsidie/SNL	1.847	1.926	1.813
	2.377	2.465	2.243
Niet te begroten overheidssubsidies			
Subsidies van diverse overheden voor projecten	1.554	1.025	1.349
	1.554	1.025	1.349
	<u>3.931</u>	<u>3.490</u>	<u>3.592</u>

De omvang van projectsubsidies is hoger dan vorig jaar en tevens hoger dan begroot. Dit komt omdat er meer projecten zijn uitgevoerd dan geraamd.

De mutaties van de onderhanden projecten is toebedeeld in de staat van baten en lasten onder de subsidies van diverse overheden voor projecten. Zie onderstaand de verdeling tussen overheidssubsidies en marktprojecten.

Mutatie onderhanden projecten

(*1000)	<u>1-1-2020</u>	<u>31-12-2020</u>	<u>Mutatie</u>
Overheidssubsidies			
<i>baten</i>			
Gefactueerd / ontvangen	<u>5.115</u>	<u>5.808</u>	<u>693</u>
<i>lasten</i>			
Materiaal	4.981	5.639	658
uren	<u>1.139</u>	<u>1.211</u>	<u>72</u>
Totaal onderhanden projecten subsidie	<u>1.005-</u>	<u>1.042-</u>	<u>37-</u>
	<u>1-1-2019</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>Mutatie</u>
Marktprojecten			
<i>baten</i>			
Gefactueerd / ontvangen	<u>1.464</u>	<u>1.956</u>	<u>492</u>
<i>lasten</i>			
Materiaal	711	890	179
uren	<u>664</u>	<u>790</u>	<u>126</u>
Totaal onderhanden projecten markt	<u>89</u>	<u>276</u>	<u>187</u>
Totaal onderhanden projecten	<u>916-</u>	<u>766-</u>	<u>150</u>

De post onderhanden projecten is opgenomen onder de toelichting op de balans onder vorderingen op korte termijn.

Baten als tegenprestatie voor de levering van producten of diensten

(*1000)	<u>Werkelijk 2020</u>	<u>Begroot 2020</u>	<u>Werkelijk 2019</u>
Brutowinst	196	209	161
Inkomsten beheer eigen terreinen	<u>704</u>	<u>625</u>	<u>757</u>
	<u>900</u>	<u>834</u>	<u>918</u>
Brutowinst			
(*1000)	<u>Werkelijk 2020</u>	<u>Begroot 2020</u>	<u>Werkelijk 2019</u>
Netto-omzet	2.909	3.075	2.985
Wijzigingen in onderhanden projecten	<u>1.106</u>	<u>-</u>	<u>113</u>
Som der bedrijfsopbrengsten	4.015	3.075	3.098
Kostprijs omzet (inclusief lonen en salarissen)	<u>3.819</u>	<u>2.866</u>	<u>2.937</u>
Bruto bedrijfsresultaat	<u>196</u>	<u>209</u>	<u>161</u>

Wervingskosten afdelingen belast met commerciële activiteiten;

Binnen de kostprijs is binnen het boekjaar 2.143 uur (2019: 2.636) verantwoord aan wervingskosten commerciële activiteiten, inclusief dekking, voor een waarde van € 199. (2019: € 236.)

Kostprijs omzet

(*1000)

	Werkelijk 2020	Begroot 2020	Werkelijk 2019
Kostprijs van de omzet opleverde projecten	1.708	485	995
Dekking	595	482	519
Lonen en salarissen	1.106	1.899	1.024
Pensioenlasten	203	-	135
Sociale lasten	130	-	182
Overige personeelskosten	77	-	82
	<u>3.819</u>	<u>2.866</u>	<u>2.937</u>

Gemiddeld aantal werknemers (FTE)

	2020	2019
Duurzaam beheer	21,1	19,1
Maatschappelijke verankering	6,7	6,8
Eigen fondsenwerving	1,4	1,4
Beheer en Administratie	12,4	12,2
	<u>41,6</u>	<u>39,5</u>
Afdelingen belast met commerciële activiteiten		
Onderzoek en Advies	14,8	16,2
Groenploeg	20,7	18,1
Totaal	<u>77,1</u>	<u>73,8</u>

Inkomsten beheer eigen terreinen

(*1000)

	Werkelijk 2020	Begroot 2020	Werkelijk 2019
Huren en pachten	692	598	682
Beheervergoedingen van derden	12	27	75
	<u>704</u>	<u>625</u>	<u>757</u>

Overige baten

(*1000)

	Werkelijk 2020	Begroot 2020	Werkelijk 2019
Overige baten	252	-	66
	<u>252</u>	<u>-</u>	<u>66</u>

Toelichting lastenverdeling

(*1000)

	Doelstelling				Totaal	Begroot	Totaal
	Duurzaam beheer	Maat- schappelijke ver- ankering	Eigen fondsen- werving	Beheer en Admini- stratie	2020	2020	2019
Lasten							
Aankopen en verwervingen	186	-	-	4	190	12	169
Uitbesteed werk	2.985	36	4	195	3.220	1.799	1.903
Publiciteit en communicatie	8	151	176	1	336	315	312
Personeelskosten	1.974	470	162	732	3.338	2.951	3.044
Huisvestingskosten	273	-	-	115	388	329	328
Kantoor- en algemene kosten	169	2	2	245	418	295	354
Afschrijving en rente	283	6	7	88	384	389	348
Machines en materiaalverbruik	188	-	-	22	210	252	193
Verzekeringen en belastingen	59	-	-	22	81	79	71
Voorziening gebouwen	-	-	-	-	-	93	21
	6.125	665	351	1.424	8.565	6.514	6.743

De kosten van uitbesteed werk zijn hoger dan begroot. Er is bij specifieke projecten meer gebruik gemaakt van externe bureaus. Hier was binnen de begroting geen rekening mee gehouden.

Voor eigen fondsenwerving bestaan de personeelskosten uit 0,3 FTE voor de fondsenwerfer en 0,9 FTE voor de marketeer.

Personeelskosten

(*1000)

	Werkelijk 2020	Begroot 2020	Werkelijk 2019
Lonen en salarissen	3.561	3.363	3.264
Sociale lasten	622	630	574
Pensioenlasten	483	516	440
Overige personeelskosten	547	341	477
	5.213	4.850	4.755

Saldo financiële baten en lasten

(*1000)

	Werkelijk 2020	Begroot 2020	Werkelijk 2019
Rentebaten	-	10	-
	-	10	-

Bijzondere baten

(*1000)

	Werkelijk 2020	Begroot 2020	Werkelijk 2019
Vaststelling belastingdienst inzake fraude	-	-	35
Beslaglegging inzake fraude	-	-	22
	-	-	57

Bezoldiging directeur

(*1000)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de door Stichting Landschap Noord-Holland van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT- maximum

Het bezoldigingsmaximum in 2020 voor de Stichting Landschap Noord-Holland is € 201. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

De Stichting Landschap Noord-Holland wordt geleid door één algemeen directeur. Deze is eindverantwoordelijk voor het beleid en de realisatie van de doelstellingen. De directeur ontving hiervoor een beloning conform cao. In het kader van de toepassing van de Aanpassingswet WNT worden de gegevens openbaar gemaakt van de volgende functionaris:

In het boekjaar 2020 is een fout in de gegevens van de bezoldiging van de directeur gecorrigeerd. Deze zag toe op onterecht opgenomen werknemerpremies. Deze aanpassing leidt niet tot een wijziging in een onverschuldigd bedrag. In de vergelijkende cijfers is deze correctie ook doorgevoerd.

Gegevens 2020

Naam	E. Briët
Duur dienstverband 2020	1/1 - 31/12
Functie	Directeur
Dienstverband	onbepaalde looptijd
	1 FTE
Dienstbetrekking:	ja

Bezoldiging

Beloning plus	
belastbare onkostenvergoedingen	107
Beloningen betaalbaar op termijn	19
<i>Subtotaal</i>	<u>126</u>

Individueel WNT-maximum 201

-/- onverschuldigd bedrag -

Totaal bezoldiging 126

Gegevens 2019

Naam	E. Briët
Duur dienstverband 2019	01/01 - 31/12
Dienstverband	onbepaalde looptijd
	1 FTE
Dienstbetrekking:	ja

Bezoldiging

Beloning plus	
belastbare onkostenvergoedingen	99
Beloningen betaalbaar op termijn	19
<i>Subtotaal</i>	<u>118</u>

Bezoldiging Raad van Toezicht

(*1000)

Gegevens 2020

Naam	I. van Hooff	J. Huisman	F. Koster	R. Dral	R. van Riemsdijk
Functie	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Periode dienstverband 2020	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-	-	-
Individueel WNT-maximum	30	20	20	20	20
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	-	-	-	-	-
-/- onverschuldigd bedrag	-	-	-	-	-

Gegevens 2019

Naam	I. van Hooff	J. Huisman	F. Koster	R. Dral	R. van Riemsdijk	E. Bouwmeester	C. Hoegee
Functie	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Periode dienstverband 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	20/03 - 31/12	02/10 - 31/12	01/01 - 02/10	01/01 - 20/03

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-	-	-	-	-
Individueel WNT-maximum	28	19	19	15	5	16	4
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	-	-	-	-	-	-	-
-/- onverschuldigd bedrag	-	-	-	-	-	-	-

De raad van Toezicht heeft haar activiteiten onbezoldigd verricht, zoals getoond in bovenstaand overzicht.
Er zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt aan bestuurder en toezichthouders.

Doelbestedingspercentage, kostenpercentage fondsenwerving en kostenpercentage beheer en administratie

	<u>Werkelijk 2020</u>	<u>Begroot 2020</u>	<u>Werkelijk 2019</u>
Bestedingen aan doelstellingen / totale baten	55,9%	68,5%	76,6%
Bestedingen aan doelstellingen / totale lasten	79,3%	69,7%	81,9%
Kosten eigen fondsenwerving / baten eigen fondsenwerving	6,2%	40,8%	17,2%
Kosten beheer en administratie / totale lasten	16,6%	19,1%	14,9%
Wervingskosten / totale lasten	4,1%	7,4%	3,2%
Wervingskosten / totale baten	2,9%	7,2%	3,0%

Ondertekening:

Bestuur:

Heiloo, 23 juni 2021

Ernest Briët:

DocuSigned by:
E. Briët
CD138B4C515B4AD...

Raad van Toezicht:

Ineke van Hooff, voorzitter

DocuSigned by:
Ineke van Hooff
4D1F0716902C480...

Jeroen Huisman

DocuSigned by:
Jeroen Huisman
FC3D322F3AB44F9...

Fedde Koster

DocuSigned by:
Fedde Koster
967CBB046FBC4D0...

Rosemarijn Dral

DocuSigned by:
Rosemarijn Dral
A5CE54F81253488...

Rémon van Riemsdijk

DocuSigned by:
Rémon van Riemsdijk
F853101854FF424...

4.9 Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting Landschap Noord-Holland

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Landschap Noord-Holland te Heiloo gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Landschap Noord-Holland per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 "Fondsenwervende organisaties" en met de bepalingen van en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de staat van baten en lasten over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het controleprotocol WNT 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Landschap Noord-Holland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- de inleiding;
- het verslag raad van toezicht;
- het directieverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in RJ-Richtlijn 650 “Fondsenwervende organisaties” en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het directieverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met de RJ-Richtlijn 650 “Fondsenwervende organisaties”.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de RJ-Richtlijn 650 “Fondsenwervende organisaties” en met de bepalingen van en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT).

In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten.
Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Breda, 25 juni 2021

Mazars N.V.

w.g. drs. A.N. Terstegen RA

5 Bijlagen

5.1 Overzicht eigen terreinen in hectares

Natuurgebied	Oppervlakte eigen terreinen in ha.
Alkmaardermeer	119,32
Alverna	13,07
Amstelmeer	48,35
Balgzand	759,02
Balgzandpolder	9,16
Batterij en Spaarnwouderveen	9,36
Bedijkte Boezem	10,01
Bennebroekbos	9,13
Benningbroek	13,57
Berkmeer	17,98
Bosje van Broekens	0,23
Bosjes van Verwey	0,84
Buitenhuiserbraak	1,68
De Enge Wormer	3,51
De Koekoek	0,43
De Laaik	2,18
De Liede	2,82
De Nollen	18,21
De Skoot	4,42
Overige terreinen Beverwijk	3,83
Eendenkooi Oudesluis	32,35
Eendenkooi Stokman	29,34
Eendenkooi 't Zand	55,13
Eendenkooi Van der Eng	17,84
Egmond-Binnen	4,89
Eilandspolder	369,34
Eilandspolder-Oost	0,41
Fischer's Weid	1,45
Fort Krommeniedijk	6,22
Fort St. Aagtendijk	8,87
Fort Veldhuis	8,96
Fort Zuidwijckermeer	7,26
Groene Driehoek Assum	8,83
Harderwijk	3,86
Heitje van Katham	7,82
Helderse Duinen & Noordduinen	489,40
Het Die	129,17
Huisduinerpolder	3,51
Ilperveld	630,22

Natuurgebied	Oppervlakte eigen terreinen in ha.
Kerkepolder	13,95
Kolk van Dussen & Braakpolder	70,85
Krengbos	4,82
Kronenburg	2,64
Kruiswin	34,33
Lage Hoek	53,90
Leekerlanden	6,45
Lekermeer	2,32
Leyduin	110,38
Liniedijken	46,93
Lunetten	2,72
Mariëndal	53,26
Marquette	11,87
Middelpolder	69,72
Naaldenveld	13,46
Natuurgebied Uithoorn	48,70
Nieuwland van Stam	1,39
Nollenland van Abbestede/zandpolder	46,15
Oosteinderpoel	32,16
Oosterbos	17,49
Oostermare	36,20
Oosterveld	56,48
Opmeerder Wuiver	16,07
Overplaats	19,08
Poelpolder	0,33
Polder Westerveer	68,37
Rietlandje Katwoude	0,63
Ronde Hoep	152,86
Holendrechtterpolder	7,58
Rustenburg	6,56
Sluisbraak	0,15
Strengweg	1,83
Suyderbraeck	0,95
't Laeg	60,56
Twiskerandgebied	30,84
Terreinen Schoorl	0,28
Veldje van Ien	0,38
Verbindingszone Zijpe	3,07
Waardkanaal	16,76
Waterberging Braakpolder Zuid	7,53
Waterberging Hensbroek	12,53
Waterberging Kolk van Dussen	12,86
Waterberging Zijpermolen	6,90
Weelpolder	50,21
Weideveld	20,58
Weijenbus en Vroonmeer	110,87
Weitje van Pietje	0,13

Natuurgebied	Oppervlakte eigen terreinen in ha.
Wildrijk	17,23
Zeerijdsdijkje	37,44
Zuiderveen	36,93
Natuurgebied Koster	42,36
Vogeleiland	5,42
Eindtotaal	4345,85

5.2 Begroting 2021

	Begroting 2021
BATEN	
(*1000)	
- Baten van particulieren	1.298
- Baten van bedrijven	520
- Baten van loterijorganisaties	1.125
- Baten van subsidies van overheden	<u>4.553</u>
	7.496
- Netto Omzet	3.345
- Kostprijs	<u>3.186</u>
- Bruto winst	159
- Inkomsten beheer eigen terreinen	740
- Overige baten	<u>269</u>
Som van de baten	8.664
LASTEN	
Besteed aan doelstellingen	
- Duurzaam beheer	6.242
- Maatschappelijke verankering	<u>577</u>
	6.819
Wervingskosten	697
Kosten beheer en administratie	<u>1.069</u>
Som van de lasten	8.585
Saldo voor financiële baten en lasten	79
Saldo financiële baten en lasten	-
	<u>-</u>
Resultaat uit reguliere bedrijfsvoering	79
- Bijzondere baten	<u>-</u>
Saldo van baten en lasten	<u><u>79</u></u>